

ГОЛОС України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 40 ◆ Середа, 27 лютого 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

*Кажуть, що бідність не так важко пережити, як достатки.
Від першого зла ми нібито ще не надто страждаємо.
А друге нам таки загрожує — нехай навіть у віддаленій перспективі.
Однак можемо не боятися — доки з нами Вона, та, що зуміла зберегти чарівність усмішки й любовний стан, маючи в достатку клопотів коло тортів, коло буряків та коло іншої солодкої роботи.*

Це — жінка нашого майбутнього.

І вона врятує нас, коли житиметься надто солодко.

Справа за дрібницєю: зберегти б нам її саму.

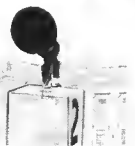
Фото Михайла САЧКА.

У БУДАПЕШТІ на позачерговій нараді Політичного консультативного комітету Варшавського Договору односторонньо прийнято і підписано протокол про припинення чинності військових угод, укладаних у рамках Варшавського Договору, і ліквідацію його військового органів та структур з 31 березня 1991 року.

6 Кажуть, про сватки не сперечаються.
Ще й які! Сміємо про те, якою бути гострої «Голос України». Якою вона є...

7 Одні з публікацій надрукованих 16 лютого під загальною назвою «Уставні читачів гласності...».

9 Аніція пам'яті козацького полковника Івана Богуня відпочиває панашку в Понорській церкві Києва, хресний хід до площі Богдана Хмельницького...

П РЕЗІДІЯ Верховної Ради Грузії готова єсти переговори з представниками осетинського населення Південної Осетії. Про це повідомив Голова Верховної Ради Грузії З. Гамсахурдіа у листі до Голови Верховної Ради СРСР А. Лук'янова.

НЕ ЗАЛИКЕ НА ОБОЧИНІ ЖИТТЯ

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради
Української РСРГоловний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного
редактораАнатолій ГОРЛОВ
заступник головного
редактораОлександр
ЕМЕЛЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСРВолодимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙЛеонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактораБорис
СІДОРЕНКО
заступник головного
редактораАнатолій
СОЛОНСЬКИЙВіталій СУДАЯ
відповідальний
секретарЗасідання —
Варшаве Рада
Української РСР.Адреса редакції:
Київ, 251047

Місто-47, вул. Матеріальна, 6

Рубрики

на редакції

не пов'язані з

Дружні автори

публікацій у газеті

Україні не завжди

збігаються з точкою

зору редакції.

Індекс 60953.

Тираж 164,138.

Паралельна ціна

на рік 19 крб. 60 коп.

Газета виходить

в разі не виходить.

У матеріалі —

на 3 сторінках.

серед, четвер,

п'ятницю та суботу

на 16 сторінках.

Увага!

Увага!

з газетним листом

газети Друга хвиля

№ 16-17 виходить

щомісячно ціна 4 і 3 сторінки.

Вчора на ранковому пленарному засіданні Верховної Ради України було розглянуто і прийнято у першому читанні законопроект «Про основні соціальні захистності інвалідів в Україні» (Українська РСР), підготовлений і внесення постійною комісією у справах ветеранів, інвалідів, перепоселених, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів. Голова цієї постійної комісії М. Наумченко представив законопроект, котрого чекують тисячі людей. Через соціальні та фінансові бар'єри вони не мають можливості вийти з інших громадських реальностей своєї самотності та права. А щорічно вперше визнаються інвалідами на Україні понад 230 тисяч громадян. Причому після реабілітації лише близько п'яти процентів інвалідів повністю повністю працездатні.

Чим же відраїстяться закордонні від кінцевої соціальної політики щодо інвалідів?

Передусім, тим, що інвалідність визначається не як міра втрати працездатності, а як міра втрати здоров'я. Для цього замість лікувальних-трудових експертних комісій, «славнозвісних» ЛТЕК, будуть введені медико-соціальні експертні комісії, котрі матимуть більше повноважень. Ці органи розроблятимуть індивідуальні програми реабілітації кожного інваліда з врахування його здібностей та фізичних можливостей. Конкретним акцентом усього, що намічено за законопроектом, на думку комісії, має бути Міністерство соціального забезпечення УРСР, функції, права та повноваження якого слід передислокувати перелікувати.

Голова комісії детально зупинився на основній проблемі забезпечення життєдодатності закону — фінансуванні, зазначивши, що й

ніш матеріальне забезпечення інвалідів здійснюється за залишковим принципом. Заохорошенням перебігачів створення Фонду УРСР соціального захисту інвалідів, котрий акумулюватиме кошти. Сформулюється усіх за рахунок державного бюджету, підприємств, громадських організацій інвалідів, благодійних внесків громадян та громад. У тому числі й за рахунок підприємницької діяльності Фонду, що забезпечуватиме певних підлягати.

М. Наумченко звернув увагу на те, що законопроект передбачено: інваліди матимуть переважне право вступу до вищих та середніх спеціальних навчальних закладів. Крім того, за цією категорією громадян зберігаються середньосередній заробіток з врахування пенсії за рахунок підприємства, якщо інвалідність наступила внаслідок травми чи професійного захворювання.

Промовцю також детально охарактеризував інші положення законопроекту про правопорушення, освіту і професійну підготовку інвалідів, їх матеріальне та соціально-побутове забезпечення, пристосування транспорту, житлово-побутове середовище, що до їх потреб.

В ході обговорення депутати внесли ряд слушних пропозицій. Депутат С. Пущик наголосив, зокрема, на тому, що чимало колишніх воїнів у Західній Україні, котрі втратили здоров'я, залишилися на старість зовсім незахищеними.

— У нас на Прикарпатті протягом двадцятих сторіч чимало разів змінювалася влада. І в 1939 році, коли почалася друга світова війна, юнаки були мобілізовані до польської армії. Ці люди, котрі першими встали на боротьбу з гітлеризмом, а

потім потрапили до концтаборів. Повернувшись інвалідами, але фактично не припинивши у правах і пільгах до учасників Великої Вітчизняної війни, А це треба зрозуміти.

На Прикарпатті фронт став півроку. Більше сіл було знищено ворогом, там на майдані підірвали діти, котрі так і залишилися каліками. Цим законом їх теж треба захистити.

Від комісії у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства в обговоренні виступив П. Голова Г. Ходорський, котрий, зазначивши, що комісія визнала і передала свої зауваження і пропозиції на розгляд, зупинився на проблемі мати захисту інвалідів-дітей.

— У нашій державі, — сказав Г. Ходорський, — існує чотири категорії інвалідів: I, II, III та IV. Це унікальне явище у порівнянні з підходом до цього питання в інших цивілізованих країнах. Дитяча інвалідність все у нас і цьому законопроекту не відображена. А між тим є дитячі інваліди, і це не тільки фізично, і є такі, що інвалідні фантомно, але не входять у жодну з попередніх категорій. Діти, які є психічно неадекватними, там само до груп інвалідів ніколи досі не відносились. До 16 років дитина-інвалід не має ніякого соціального захисту. Його слід передбачити цим законопроектом.

За даними Міністерства соціального забезпечення УРСР, кількість інвалідів становить 1 мільйон 609 тисяч чоловік, а інвалідів з дитинства близько 135 тисяч, приблизно десять відсотків від усієї кількості інвалідів. Від них треба додатково чому додати монументально змінити ставлення до поняття інвалідизації. Необхідно також розши-

рити перелік тих захворювань, що призводять до інвалідизації.

Оголошення виступу депутата Л. Табуринського у залі парламенту сприйняли з поважанням. Адже відомо, що його виступи зачіпають за живе не тільки самих інвалідів, права яких завжди відстоює, а й звідти конкретність, а й індивідуальність, надання багатосторонніх, а в яких не очікує уможовити людині, що втратила здоров'я. Ось і цього разу депутат Л. Табуринський закликав колег не приймати законопроект навіть у першому читанні, бо все, на його думку, залишилося без зміни — кошти, що виділяються з бюджету, обмаль.

Він як би виникли на обочину життя, звернувся депутат Л. Табуринський до інвалідів з трибуни парламенту, зичився там, який сьогодні левова частка нашого бюджету України буде у розпорядженні державного соціального комітету.

Він всі знає, як ми і скріплю задержували містості соціального забезпечення України О. Лук'яненко, і він думає, є держава, мовлення на вивотоленні інвалідів колосом? Ні, немає. Нодіє питання в містостері розв'язати не можливо.

Так продовжують виступати, поки ми всі не зрозуміємо, що йдеться про долю людей, котрі не мають можливості самі себе захистити.

Думається, що ці слова справедливі. І депутати, працюючи над законопроектом, зазначити саме це. Іншаке уяві розмови про містостері залишиться лише розмовою.

Світлана ПИНСАРЕНКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
ВЛАСНІ РОЗДІЛЮЮТЬ НЕЗАЛЕЖІСТЬ

Непередбачено відкриття сесії відбулося засідання Комісії Верховної Ради УРСР з питань банківської справи і ціна. На цьому бюджету вноситься проект Закону про банків і банківську діяльність.

Представив проєкт голова правління Держбанку УРСР В. Буряк, зробивши наголос саме на тому, що законопроект «ямає комуністично-адміністративні методи керування економікою та надає фінансові політики України самостійності відповідно до Декларції про суверенітет». Зокрема, стаття 3 цього проєкту проголошує, що «Національний банк підпорядкований Верховній Раді УРСР».

Саме навколо питання про національний банк і спалахнули записки суперечок: чи не залишиться він таким самим монополістом, яким був док Держбанку СРСР? Ні, — переконували депутати фінансової комісії. Аргументи: Остання, представники парламентської Комісії з економічної реформи і управління народним господарством Національний банк має бути банком банків, структурою, що формує фінансову та кредитну політику держави. Рішення комісії, акціонерні, кооперативні — ні в якому разі не підпорядковані йому, діють цілком самостійно. Проте грошова емісія має бути прерогативою лише центрального державного банку, аби захищати економіку України від непередбачуваності грошової емісії та інфляції. Наприклад, у 1990 році РРФСР «зробила» 17 мільярдів карбованців інфляції, в той час як Україна, наприклад, забезпечила навіть певну дефляцію, тобто зменшила кількість грошей в обігу. На жаль, результати цієї роботи ми втратили не можемо, бо немає ніяких кордонів проти погонь карбованців з інших республік.

Вирішити проблему можна, лише ввівши валютну грошову одиницю. Але це, зазначив В. Буряк, потребує

тиме 600 — 700 мільярдів доларів. Проте якщо від цього закону буде разів у п'ять-шість більшою. Я зазначив щодо відсутності в республіці золота не мають підстави, бо ніде в світі не існує монетарної системи (нолім гроші обов'язково мають певний золотий вміст). Кількість грошей має відповідати товарній масі.

Неабияк сумнів викликала в депутатах і теза про те, що Національний банк України вийде як складова частина загальносоюзного банку. Народний депутат Л. Табуринський навіть запитав у лоповида, чи вважає особисто він можливим існування суверенної грошової системи у складі іншої системи. Ні, — відповів В. Буряк, — але пропоную ми засновуємо грошову одиницю і тому зробити нічого не можемо. Проте проєктом передбачається створення на союзному рівні державних банків, яка приймає колегальні рішення щодо фінансової та

кредитної політики СРСР. Однак колегальність Держбанку СРСР і досі розуміють дещо парадоксально: однією телефоніграмою керівники банків можуть підпорядковувати собі навіть акціонерно-комерційний банк, не беручи до уваги те, чи таке рішення є протизаконним.

Отже, Закон про банків і банківську систему має стати одним із найбільш важливих актів віднесення в життя Декларції про суверенітет. Во в його горі — в тому і влада. А що стосується друкувати власних українських купюр, підкреслює народний депутат М. Швайко, то не так дорого це буде зробити, як вважати, можна проставляти на них, що кінці в обігу, лише позначку на поштівці.

Диспаровані проєкт закону запропоновано внести на розгляд третьої сесії Верховної Ради УРСР.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЗВЕРНЕННЯ ДО ПАРЛАМЕНТУ ПРО ЛЮДИН

Схоже на те, що новий порядок роботи Верховної Ради УРСР наблизив її до професійного парламенту. Мій власний досвід засіданнях депутатів групово працювали у постійних комісіях, підкомісіях, робочих групах від документів, запрошували на свої засідання керівників міністерств і відомств, спеціалістів, впровадили вчених, а тим часом на сесію вносили знайомі, кваліфіковані, добре проаналізовані законопроекти. При те, як йшла ця робота у деяких комісіях, розповідають:

П. І. Віщів — голова постійної Комісії з питань здоров'я людини:

— Ми використали перерву для перевірки виконання групового рішення комісії щодо забезпечення охорони здоров'я населення у регіонах радіоактивного забруднення, організації медичної допомоги учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС. Ще в ході підготовки до розгляду цього питання переконалося, що правління міністерств і відомств або не зовсім розуміють, або не хочуть сумлінно виконувати своїх функцій обов'язків.

Багато у нас претензій до Держконтролю. Комісія перевірила, як контролюється вміст радіонуклідів у сільськогосподарській продукції областей республіки, потерпілих від катастрофи на ЧАЕС. Ми ділилися висновками, що в цих справах неможливо відрізнити. Наприклад, Овруччина мисловодів. Як відомо, найбільше радіоактивності у молоко. Тас от, при перевірці ці масла частини їх, а це

десять процентів 40—60, виходить з маслинкою і спровадують. На перший погляд, нібито усе нормально. Але ж тією маслинкою поїть свиней!

Комісія зробила чимало подібних випадків. Зараз готують доповідну записку до Президиуму Верховної Ради УРСР.

Крім цього, зайняті створенням проекту програми спрямованої на збереження генетичного фонду України, творення медичних наук Л. А. Гігир.

— До цього залучено тисячі людей, існують демографічні. Передбачається, що учасниками виконання програми будуть понад 50 науково-дослідних інститутів і різних установ.

Ідея організувати конференцію підписи що роботою названо «Здоров'я населення і демографічна проблема на Україні». На ній планується охопити весь спектр проблем, які можуть мати значення для збереження генетичного фонду України.

М. П. Влободський — голова постійної Комісії Верховної Ради УРСР з питань соціальної політики і праці:

— Як відомо, сесія скликала в першому читанні проект закону України про РПР про зайнятості населення і доручила постійним комісіям спільно з урядом доопрацювати його з урахуванням зауважень, які були висловлені депутатами. В нашу комісію надійшло понад сто пропозицій. Всю роботу виконали. Це була робота підключила кваліфікованих юристів, спеціалістів провідних галузей народного господарства, відповідальних працівників міністерств і відомств, уряду республіки, представників професій. Нас поставили опрацювання законопроекту.

Багато питань пов'язано із створенням державного фонду зайнятості населення. Він повинен стати фінансовою базою для реалізації програм зайнятості, організації працевлаштування безробітних людей. За нашими прогнозами, кошти для цього потрібні буде чимало. Довіст сказати, що переходом на ринкові відносини можливим є вивільнення з сфери виробництва близько півмільйона працівників.

При збереженні проблем виникли незгоди. Ми вважаємо, що це

маємо, що у створення фонду слід направити не менш як три проценти з коштів з бюджету. Мініфин республіки заперечує. А тим часом навіть цей сум, а вона становить приблизно 1,5 млрд. карбованців, буде недостатньо. Тому в дороблений проект вносимо і таку пропозицію: відрахувати з фонду зайнятості 0,6 процентів від фонду оплати праці підприємств, організацій, кооперативів. Але багато хто вважає, що підприємства тепер і так у скрутному фінансовому становищі. А тут ще нові відрахування! Остантоне рішення в цьому питанні прийме сесія.

Проектм закону передбачається спеціальні пільги молоді, інвалідам, ватинникам, багатодітним і одиноким матерям, випускникам шкіл, технікумів, училищ і вузів. З цього метою в нього закладено таку норму: для даної категорії людей кожне підприємство повинно мати відсоток на п'ять процентів робочих місць. Звичайно ж, виникає запитання — хто оплачуватиме ці місця? Звичайно ж на тому, щоб подати з прибутку з скоротити на суму збитку, якого зайняті підприємства з утримання цих робочих місць.

Виникає з реальних можливостей економіки, депутатам запропонували встановити розмір стипендій на період професійної перепідготовки в обсязі 75 процентів від середньої заробітної плати людини за останнім місцем роботи. А безробітний, як не мають на утримання непрацездатних членів сім'ї, неволонтерів, дітей, інвалідів, Характерно, що всі ці питання широким обсягом зустрілися ступором зростання розміру заробітної плати.

Проблем багато. Це я зрозумів. Але відпрацювався закон, який і головним у пакеті законодавчих актів про соціальний захист людини. Механізм передачі законопроекту передача прийняти понад 30 різних положень. На думку депутатів, це величезна робота, треба сформулювати так, щоб люди, які будуть звільнені при переході до ринкових відносин, не залишили соціально незахищеними.

Парламентські кореспонденти У. ФОРМАН, В. ДЕМ'ЯНЕНКО, М. МІЛЬНЯК.

Точна зоря

ЗВЕРНЕННЯ ДО ПАРЛАМЕНТУ ЗАБЕРЕННЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ПРАЦІ І ЗБРОЙНИХ СИЛ СРСР ДО ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

Дорогі товариші ветерани!

На 17 березня IV З'їзд народних депутатів СРСР і української республіки, який вноситься питання про наше ставлення до Забериження Союзу РПР як нової федерації. Від відома, що це питання вирішальною мірою залежатиме доповідь до українського народу, кожного з нас.

Українська республіканська рада ветеранів звертається до вас, ветеранів війни, праці і збройних сил СРСР, які є найстарішим поколінням Радянської України, незалежно від національності, професії, партійності, віросповідання, істотні соціальні ознаки, сказати своє «за» доповідню передубованому Союзу Радянських Соціалістичних Республік у якому гарантується суверенні права України і повною мірою забезпечуватимуться права і свободи людини.

Радянський Союз — це не наша велика Батьківщина. Першою більшість ветеранів народилася в Україні, народилися і всі люди старшого покоління як громадянин Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Кожна людина будувала свою Батьківщину в Україні, де вона не була — у будьякому місті, селі, аулі — скрізь вона вдома.

Усі ці люди будували і боронили нашу велику Батьківщину, підіймали її з руїн, завоювали Дніпроград і Мінськ, Київ і Бабі, освоювали землі і завоювали нові носос. Усе це — наше спільне надбання. Радянський народ міцно згуртований, тісний соціально-економічний, а і євронний за язики. Союз Радянських Соціалістичних Республік — це велика сім'я народів.

Усі ці люди пережили гірші часи Великої Вітчизняної війни. Перемога у цій війні, врятування людства від фашизму, що наше спільне

вєрмога, як стала можливою завдяки нашій єдності. Ми жамімо і нашіх дітей не забуємо, що від нас війни, коли територія України була окупована німецько-фашистськими загарбниками, багатьох із нас врятували іні рідніми у Росії, Узбекистані, Казахстані, Башкирії та інших республіках.

Разом з тим, ми, люди старшого покоління, добре знаємо і на собі відчули всі трудові, морально-фінансові, військові і мирні надбання, які ми отримали. Не все було так як треба, були серйозні акриленням ланкиної економіки, командна система завдала багато горя людям. Були і нещасливі історії трагічних сторінь. Червоним співітним стали міжнародні представники усіх народів праїни. Український народ пам'ятає і страшний голод 1932—1933 років.

Ось і тепер ми переживаємо важкі часи. Трудовий рік відомо. Але ми глобно вєрмога, а про це слідить і вся наша інтернаціональна долаєти ці трудові наш треба не родинні, а спільно, однією сімєю. Ось чому ми за Союз, але не за новий.

Пішки в Союзі різноправність суверенних республік можлив забезпечити ідродження і розвиток усіх націй і народотів.

Пішки в Союзі можна сповна акриновати той потужний економічний, та інтелектуальний потенціал, який є спільним надбанням народів СРСР.

Пішки Союз може бути гарантією безпеки і незалежності кожної союзнот республіки. Ми закликаємо всіх нас, дорожніх товаришів, сказати своє «за» за Союз, а я вєрмогаю у цьому своїх дітей і онуків, рідні і близьких.

Усі на референдумі 17 березня 1991 року!

Я — ветеран Великої Вітчизняної війни. Вояков на Київщині, в Криму і Прибалтіці. У 1943 році на Дніпрі дістав поранення. По війні закінчив Чкалівське танкове училище, після чого був направлений на війну у Корею. За плечима у мене немалий життєвий досвід. І ось що я думаю стосовно оновленого Союзу республік.

Україна — це слухняна прислухання. Не вважалося гетьман Сірко дав наказ знищити всіх вояків, які були в Україні, після чого українці, вояки вже звикли до рабства, загубили людські обличчя, незалежність і волю. Фінляндія

КОРОТКО З ЛІСТІВ

Не згодні з ярством Союзного договору, зарозумілими Президентом М. Горбачовим. Не мій вояки, але підходять для народу України. Український народ через свій парламент повинен запропонувати свою концепцію Союзного договору, виходячи з історичних традицій нашого народу.

Дніпропрозвиринськ.

С. КАПУСТА.

Мамі задумав, що потрібно перестати дурмити людям голод. А тому я прошу редакцію організувати акцію відкриття другої сторони, тобто прихильників і протинників С. Вєдєрєва. А народ, ярогачивши, скаже своє слово.

С. Яреськи

Полтавської області.

Г. РОМАНКО.

Сімдесят три роки наша земля була спільною, а тепер по ній бєсого ногого не ярогачив. Ліси замінені, ріки замулені — земля і цього разу замінені беззаконно. По-перше, за Земельним кодексом вона знову війна, а по-друге, Закон ярогачив аналогію до цього чого не працює: луги розорані до яюм, смітників до сміх вєдмийки і та далі. А нас чєать, що Закон ярогачився з вєдмийкою літер. Там скажіть, як сталося, що земля німа не захищена? З цього спитати сьогодні, що не працює Закону А знаємо: і з коготи От жамі на передубовані...

С. Червона Поліська

Кременецького району

Луганської області.

В. КІКІТЕНКО.

Щодо майбутнього референдуму, то відразу відчуватися ярост протест проти заклику «забериження» — «оновлення». Як можна прагнати зберегти те, що ще потрібно створити! Коли йдеться про «забериження», то це — консервація, тобто «законсервування» того, що збереження в цьому контексті виступає як прояв неконсервативної позиції. Про що «оновлення» того не вєсти мою?

Одеса.

О. КИРИЛЮК.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Вісті з місцевих
РадТЕЛЕГРАМА «ГОЛОСУ
УКРАЇНИ»

Щоб референдум 17 березня був об'єктивним, необхідно знати у гонимі країні запитання: 1. За співдружність незалежних держав. 2. За нашу українську державу, об'єкт міжнародного права.

Депутати і члени виконкому Кошівського сільської Ради (гопінського міськрайонного району) 32 підписи. Матія Іполем Миколовичем.

РЕПЕТИЦІЯ
В ОБЛАСНОМУ
МАСТІАШІ

Дипломат у всіх к. Прес-центр об'єктивного видрукувати у місцевій пресі висловлювання опитування з приводу референдуму, який відбувається 17 березня. Намір з'ясувати ставлення людей до політичної, економічної та соціальної ситуації в Україні, а також їхню бажання або небажання взяти участь у референдумі. Але вже 2-3 березня ці сподіваються відомості довідатися, які відомості наведених вказів, що Україна повинна захистити у випадку Союзу, в який іде, це питання. Намір з'ясувати самостійно, як наприклад, держави Латинської Америки, Європи, Азії, Африки.

Михайло ІЧЕПОРЕНКО, власник і керівник агентства України.

СВІТОВЕ КОМПІТЕ

Хмельницький. Сестра обласної Ради народних депутатів утвореної комісії у справах молоді при об'єктивному. Відповідальні органи для координації роботи молодіжних організацій, захисту інтересів ювеніт та діячів у період паролу до ринку рекомендаційно-свідомості при всіх об'єктивних. На перших порах координації діяльності комісії здійснюється об'єктом комсомолу.

Михайло ВАСИЛЮШО, власник і керівник агентства України.

Усміхніться!

Мал. Євгена ПОКА.

До уяги законодавців

НКОГО НЕ ЗАБУТИ

(обговорюємо проект Закону «Про статус громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС»)

На жаль, в опублікованому проекті закону враховано не всі, хто постраждав від аварії, і відповідно, не всі отримали належних компенсацій. Хто ж ці люди?

Після катастрофи в Чорнобильській атомній електростанції розповсюдження радіоактивного бруду не лише повітряним шляхом, а й наземним транспортом. Потім транспорт в зоні був невеликим. І 30 квітня на шляху, яким везли в Київ, було організовано 13 контрольно-пропускних пунктів для вимірювання рівня забруднення. Пізніше на В з них було розгорнуто пункти дезактивації техніки. Працівники на цих військових службах як кадрові, так і запасу. Були й цивільні з різних організацій Києва. Перші працівники з навантажувачами, останні — на добровільних засадах, отримували за це в підвищеному розмірі зарплату та безплатне харчування (так само, як і в

30-кілометровій зоні). Бригади знаходилися там по два дні, місяці і більше.

Рівень забруднення техніки, яка була з 30-кілометрової зони, як і місцевості, був високим: 20—50 мілібергенів на квадратний метр, а пізніше — значно вищим. Машини йшли суцільним потоком (за добу дезактивувалося 300—400 одиниць), і люди отримували 200—300 мілібер за зміну. А за весь час роботи 5—10 бер.

Контрольно-пропускні та дезактиваційні пункти проіснували до кінця 1987 року. За час їх роботи переважно йшли до Києва сотнями тонн радіоактивного пилу і бруду. І це зробили люди, отримавши доволі великі денги за категорію учасників ліквідації наслідків аварії. Корисність їх діяльності тем темом співставити з роботою останніх.

На мою думку, ці люди

повинні вважатися Законом як учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Пропоную сформулювати статтю 14 Закону в такий редакції:

«Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС — громадяни, які брали безпосередню участь в будь-яких роботах, пов'язаних з усуненням наслідків аварії в 30-кілометровій зоні (зона відчуження), і в зоні з обмеженим відселенням (п. 2-ст. 2), на пунктах контролю та дезактивації техніки», і далі за текстом Закону.

Дякую позиції (моявнина) Київського міського Комітету України, які забули про своє дітище.

Віктор ЛЕВЯГІН, волюнтер у ліквідації, викладач на спеціальності «Ліквідація наслідків аварії на ЧАЕС» 20 травня по 12 серпня 1986 року.

Нотатки з республіканського семінару

ІСТИНУ ШУКАТИ НЕПРОСТО

За специфікою своєї роботи мені часто доводиться бути на різному роді семінарах, конференціях та симпозіумах. Не буду душою критиком: трапляються серед них такі, які вразовують своєю повною неспроможністю. Їх так, як проводиться, як кажуть, для галочки, результатів їх роботи пошукувати ніколи не цікавлять.

Три несповних днів семінару, який проводила Спілка ораторів і підприємців України (СОПУ) вразили своєю практичною спрямованістю, віддачею, коефіцієнтом корисності дії.

Перехід до ринкових форм господарювання і у зв'язку з цим швидкоплинних змін в законодавстві, відносинах між партнерами, службовцями, виробниками і споживачами продукції тощо викликають складнощі у трудових колективах безділ запитань.

Що буде робити в системі оподаткування? Як зміни в допозовненні внесків Верховна Рада УСРР до Кодексу законів про працю при переході республіки на новий етап економіки? Як існують механізми розподілення власності? Як побудувати правову підґрунтя разі організації спільного підприємства з іноземним партнером? В чому переваги в недоліки контрактної системи найманої роботи? Запитування, запитання, запитування...

Перед слухачами семіна-

ру, тема якого «Особливості правового захисту нових форм господарювання при переході до ринку» виступила голова постійної Комісії Верховної Ради УСРР з питань економічної реформи та підприємства народним господарством В. Пилипчук, заступник міністра фінансів УСРР І. Пилипчук, заступник міністра юстиції республіки І. Сміць, науковці, економісти і правознавці, представники Міністерства УСРР, Держарбітражу республіки, господарників.

Особливістю семінару була різноманітність форм його проведення — лекції, бесіди, круглі столи, консультації. У зашуканому фоні як три дні працювали кваліфіковані юристи, які давали поради з тих чи інших питань.

Особливістю цього діалогового законодавчого документу супроводжати один одного: старі не в відмінні, а нові не діють. Тому семінар допоміг знайти якусь істину, допоміг зорієнтуватися. Подібні семінари корисні тим, що сидять у спеціальній практичній, які мають великий досвід роботи і дають конкретні поради, як застосувати на практиці юридичні акти, відповідні постановам республіканських і союзних органів. А їх, на жаль, сьогодні дуже багато і орієнтуватися у них не так просто. Верховна Рада УСРР розглядає цілий паєт еконо-

мічних законів, які з метерпінням читають господарники. Відрадно, що на семінарі виступило багато спеціалістів, які або безпосередньо брали участь у роботі цих законів, або досконало знають усі тонкощі нових нормативних актів. Безсумнісно, запроваджені нові закони господарювання можуть тільки компетентні спеціалісти. А даний семінар розширив коло учасників з числа одного з учасників семінару генерального директора львівської кондитерської фірми «Світот» А. Ташану.

На часівнах правові питання розподілення і приватизації власності, розповсюдження одеського андиромерного об'єднання «Пасаж» Н. Прилипицька та І. Фаргухана. — На місцях це не знають, з якого боку до цих питань підходити. Ось уже більше року в нас триває тяганина з об'єктом управління торгівлі щодо вилучу підприємства. І тільки втручання Співки ораторів і підприємців України допомогло вирішити питання на нашу користь. Хоча це й деякі запитання...

Кожному учасникові семінару було роздано необхідні методичні рекомендації, а з часом було надіслано і стенографічний звіт, де можна було знайти відповіді на багато практичних правових запитань.

Левід БРОВЧЕНКО.

Новини
з усієї УкраїниЗАКАРПАТСЬКЕ
ЗОЛОТО

Ужгород. Побути слава Мушкетера баранського району аналізовано промислово-розвідки золота.

Досі зберігалися залишки золота — саксонських коністів, які були поринком, кому тут пошестію. Та, мовляв, привітний ринок, який побудував знаєшся на дурячубуваннях, і промисел на який стоїть зникнути. Але залишилися і виводили про багатства тутешніх ґрунтів. Ось вони й підшукують закарпатських геологів до пошуку, який тривав майже чотири роки. Протяг виявився не мертвою, а результат — справді золотим.

Баранський родовище, за встановленим мікроном, належить до середньопотужних. На карті області окреслено кілька точок зосередження родовищ. Уряді республіки вирішують питання про будівництво в Закарпатті переробного заводу, який, виводячи з родовища, має бути перероблений знову, мають намір застосувати безділді технології.

Я. ЯВЛЮСЬКИЙ, зав. Ужгородським районом.

ПІДПИСАНИ
ЛЕСІ УКРАЇНИ

Львів. Пам'ятник геніальній українській поетесі Лесі Українці відкрито на центральній площі міста Ковеля. Ця площа стала культивуючою торжества, які проводять в Україні з нагоди 120-річчя з дня її народження.

Вам не Ковельщина, у приміському світі Ковельщина, до розташування її музей-садиби, міста і прощаючи видатне письменниця. А природа цієї місцевості і тутешні люди стали реальними прототипами персонажів до багатьох нових сценаріїв драм-фемілії «Лісова пісня», що дає назву згаду, виводячи цим місцем історію проміж-ного багато відомого поета і письменника, переказів і досліджень її творчості, до розташування її республіки та Союзу, а також літературного українського зарубіжжя в Канаді і Польщі.

Статування, копають Лесі Українці на Воєнні не закінчили в лютому. Цей діл буде теж, присвячений символічній ліній Востанній фесн-ва українського фольклору «Берегиня». А воєнні відбудуться міжнародний симпозіум «Лесі Українці і світова культура», а також республіканські студентські фольклорні свята «Лісова пісня».

З. ЖИХАР, кореспондент Ужгородським районом.

НОВА ГАЗЕТА
ДЛЯ МОЛОДІ

Чернівці. Таку назву має газета, додаток до обласної молодіжної газети «Комсомольський гонік», який випускається з 1991 року. «Я-Ті» виводять у світ 16-тисячним тиражем. До редакції, як найкращий тиран серед новонароджених газет області, у додатку друкуються цікаві статті на теми моралі, молодіжних і суспільних подорожів, мініматорів.

Віктор БОЖОК.

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607 не постійну роботу потрібні коді (виплати) 200—340 карбованців (середній 260—280), рекламіванців (220—220), худоманів (150—200)».

Слухачем муз, як бачимо, іде за найнижчою ціною, мовляв, це тобі не беремо кутини, і взагалі, не звяжимо до якого хліба, а те жористи кошту отримувати як тактисти, пікарі — як знавці, в пошуку — як продавці! — Ними ситуація депо зім-

нилася, — розповідає головний бухгалтер Рівненських майстерень Художнього фонду УСРР П. Пилипчук. «Нам треба робити більше, особливо метрич. Ну, а мова іноді й тих нещасних 150 карбованців не мають».

Сумно, бо, як сказав один з героїв Олега Чорногуза, «коли є молодість — немає грошей, коли є гроші — немає молодість».

Сергій МЕЛИНЧУК, власник кореспондент «Голосу України».

Бізнес і культура

ПОЧІМ ХУДОЖНИКИ

Читай у різноманітній обласній газеті «Червоний прапор»: «Ампірадрістичне № 15607

конодавців

Е ЗАБУТИ

ону «Про статус громадян,
арії на Чорнобильській АЕС»]

оні). Брига-
там по два
більше.
ності техні-
30-кіломет-
місцевості,
20—50 млі-
нимим. Ма-
ним поточ-
активувало-
1 лю-
00—300 млі-
А за весь
10 бер.

пропускні та
пункти про-
1987 ро-
роботи пере-
Кієва сотня
ного пілу і
робили люди,
опромінення
іж деяких
ників лікві-
аварії.
альності теж
ності з робо-

му, ці люди

анського семінару

ТИ НЕПРОСТО

Особливості
асту нових
вання при
виступили
Комісії
УРСР з пн-
реформи та
одним госпо-
машук, за-
тра фінансів
перший за-
постійні рес-
науковці,
правознавці,
Міністру і Мі-
Суду
протражу рес-
арники.

ару сприяла
форм його
екції, бесіди,
онсультації. У
сі три дні
валіфіковані
поради з
таний.

цій ланцюг
ментів
одному: ста-
мі, а нові не
мінар допоміг
стину, допоміг
Подібні семі-
що, сюди
спеціалістів.
мать великий
дають кон-
застосову-
ні юридичні
ні постанови
і союзних
на жалі, сьо-
го і орієнту-
так-то про-
Рада УРСР
пакет еконо-

ики

відас голов-
Рівнянських
нього фонду
— Митці за-
ше, особливо
молоді іноді й
50 карбованців

сказав одні з
орногуза, «ко-
— немає гро-
роші — немає

Мельничук,
ондент «Го-

Дос України

Новини

з усієї України

ЗАКАРПАТСЬКЕ
ЗОЛОТО

Ужгород. Поблизу села Му-
жівського Берегівського району
виявлено промислове родови-
ще золота.

Досі збереглися залишки
итолань середньовічних шука-
чів золота — саксонських ко-
лоністів, які були першими, ко-
му тут лощастило. Та, мабуть,
примітивний ручний спосіб ви-
добутку виявився не дуже
прибутковим, і промисел на
кілька століть загнувся. Але
залишилися ларакан і леген-
ди про багатства тутешніх
едар. Ось вони й підштовхува-
ли закарпатських геологів до
пошуку, який тривав майже
сорок років. Праця виявилася
не марною, а результат —
справді золотим.

Берегівське родовище, за
всесоюзними мірками, нале-
жить до середньолужних.
На карті області окреслено
кілька таких «золотих плям».

Телер а уряді реслублині ан-
рішується питання про будів-
ництво в Закарпатті перероб-
ного заводу, да, виходячи з
природоохоронних вимог, ма-
ють намір застосувати безаід-
хідні технології.

Я. АДЛОВСЬКИЙ,
кор. Укрінформ.

ПАМ'ЯТНИК
ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Луцьк. Пам'ятник ганіальний
українській поетесі Лесі Укра-
їнці відкрито на цент-
ральній площі міста Ко-
веля. Ця подія стала кульміна-
цією торжеств, які проходили
на Волні з нагоди 120-річчя
з дня її народження.

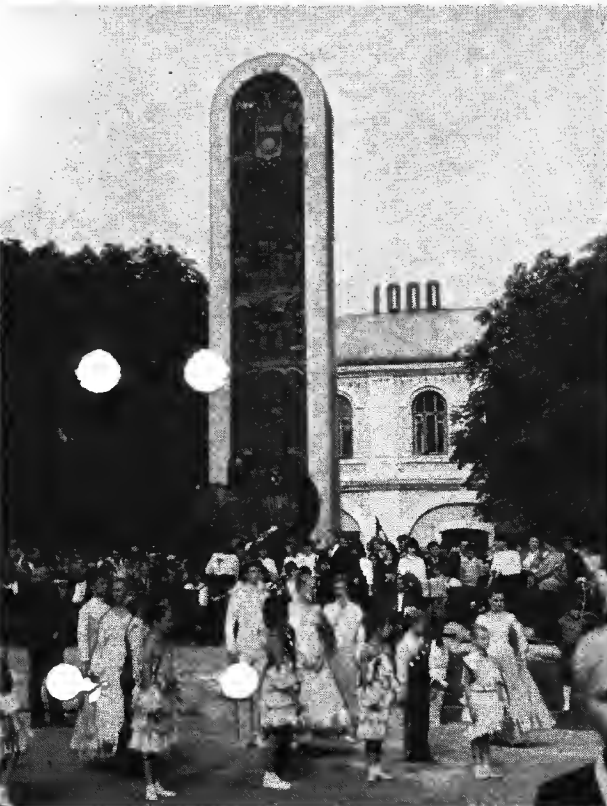
Саме на Ковельщині, у при-
міському селі Колодажному,
да розташований її музей-са-
диба, жила і працювала видат-
на львівська. А природа
цієї місцевості і туташні люди
стали реальними прототипами
ларакпаденої на багато мов
світу її драми-феєрії «Лісова
лісня», що дала назву сьату.
Вклонитися цим місцям
і генію Лесі приїха-
ло багато відомих по-
атів і письменників, перекла-
дів і дослідників її творчос-
ті з багатьох міст раслублині
та Союзу, а також літератори
українського зарубіжжя з Ка-
нади і Польщі.

Святкування ювілею Лесі
Українки на Волні не закін-
читься в лютому. Цій доті бу-
де також присвячений наступ-
ний літній Всесвітній фести-
валь українського фольклору
«Берегиня». А восени відбу-
дуться Міжнародний симпозі-
ум «Леся Українка і світова
культура», а також реслубли-
канське студентське фольклор-
є свято «Лісова лісня».

З. ЖИЖАРА,
нореспондент Укрінформ.

ОСІДЛАВ КОНЯ ІСТОРІЇ ВЕРШ

На здобуття Державної пре-
імені Т. Г. Шевченка

У майстерні заслуженого ху-
дожника України скульптора
Анатолія Куца ніби лише на
якусь мить застигли його твори.
Здається, варто змахнути ча-
рівною паличкою, як численні
скульптурні портрети продов-
жать ту найголовнішу фразу,
на якій вони зупинилися.

Світ мистецьких уподобань
Анатолія Куца щасливо про-
днатований: розмаїттям навко-
лишнього життя, з якого він
вибирає те, що проливає світ-
ло на генну пам'ять людини.
Він називає це лощуками коре-
ня життя. Тобто відлік свого
художницького часу 45-річний
скульптор веде передусім від
людини і в історичному кон-
тексті. Людина... Хто вона? Яка
міцність її душі, яке багатство
в ній приховане? Й чому? Де
межа отого самозруйнування,
коли лам'ять лополінь, трагічно
розірвавшись, зависає в баз-
духовності? Ставлячи ці за-
дання, художник шукає мо-
ральної підтримки в історії на-
роду, звідки, як він перекона-
ний, йдуть потужні заряди
енергії, віри, надії. Квінтесе-
ція його — в людському праг-
ненні до свободи, гармонійного
життя. Кожна скульптурна ном-
лозіція А. Куца — це нова
творча розвідка в обраній те-
мі.

У 1988 році він створив мо-
нумент на честь 1000-ліття
Лубан. Міста, славного своєю

історією, якск-
ням. Розгорте-
складній комп-
му, скульптор
ловитися водні
розуміло. Віні-
ні форми ск-
мн, що читаю-
та книга, набу-
яскравого емо-
По праву по-
центральне м-
став потрібні
студент гляда-

Головний
монумента —
хлопчика на г-
во лоснавши
них образи,
великого тем-
нення компози-
творено історі-
ного міста, а
нулого цілого
лвна постать
пнос майбутнє
за'язну лополі-
яного народ-
та тут відтис-
образах само-
тецька річ ску-
й притягує у-
ває а парку,
мент. На його
лися сюжети
нулого міста.
ясністю думки
маються як м-
ма. Відвляв
відчувашся лр-
до історії.

Експрес-інтерв'ю

ПІСНІ ВІД ПАВЛАВА

Можливо, що пісні саме з
отаким фірмовим позначкою
в недалекому майбутньому
займатимуть перші щаблі на-
ціональних хіт-парадів.

Слухачам Микола Павлів ві-
домий як учасник популярної
групи «Канікули», професіона-
лам — як один з найкращих
на Ук і продюсарів, «по-
зиторів аранжуваль», а
віднедавна він ще й художній
нерівник шойно створеної студії
національної поп-музики.

— Микопо, що стоїть за іде-
єю створення студії?

— Це моя мрія. Дуже люб-
лю живу роботу з людьми,
наздо з людьми наорднани-
ними. От і вирішив створити
для себе оточення з таких лю-
дей. Для мене важливий не
стильний результат, сильні про-
цас створення чогось нового.

Якщо хочете, мені приємно
щсразу починати спочатку.

— Тобто, будь-яка творча
людина може звернутися до
студії і одержить підтримку!

— Так, якщо ми знайдемо
спільні інтереси, то допомогу
я гарантую.

— Що у вас є сьогодні?

— По-перше, це вже відома
група «Канікули», що створю-
валася як основа студії. Крім
того, останнім часом з'явилася
чмало дуже цікавих претен-
дентів, з якими студія й пла-
нує розпочати роботу.

— Отож, ближчим часом
можна чекати сплеску нових
«зірок» та популярних пісень,
з'являться «хіти від Павлава»!

— Будемо сподіватись.

— Ти працюєш тільки з дру-
зями чи з професіоналами?

— З гарного музиканта на-
магаюся робити добру люди-
ну, а добрий людина домага-
ється гарним музикантом.

— Як ставишся до популяр-
ності та до хіт-парадів? Чому
«Канікули» в одному хіт-пара-
ді займають перші місця, а в
іншому їх може й не бути!

— Популярність — річ дуже
суб'єктивна, залежить від ба-
гатьох чинників. А щодо «Ка-
нікулів» — сподіваюсь, ця гру-
па займатиме перші місця у
всіх хіт-парадах.

— Чого тобі не аистає а
житті й творчості?

— Почуття свободи. Цього
не вистачає усім нам. Хочеть-
ся, щоб усі ми лочувалися
вільними й творчими людьми.

Розмова вепа Марія БІЛИК.
Київ.

Це ж треба!

Товар — на Товарний

Київ-Товарний — найбільша
станція Південно-Західної за-
північці щодо обробки безтар-
них і контейнерних вантажів.
Сьогодні її вигляд — незви-
чайний. Усі тупики, асі нопії
забито вагонами з контейне-
рами [на фото].

Така сама картина на ба-
гатьох станціях. Щодо іня Пів-
денно-Західній запівнічці не
розвантажуються 597 вагонів,
прчому більше попоанин —
з вни вантажоодержувачів.

Змінити становище, прискорити
шлях товарів до споживача,
на думку запівніччників,
можна, відміннаши централізо-
вані перевезення. А ще слід
організувати вантажно-розван-
тажувальні роботи у далі зміни
ян на станціях, тан і на під-
приємствах.

Текст і фото Укрінфор-
му.

НОВА ГАЗЕТА
ДЛЯ МОЛОДІ

Чернівці. Таку назву має га-
зета, додаток до обласної мо-
лодіжки «Комсомольський
гарт», що вилускається з 1991
року. «Я+ТІ» виходить у світ
16-тисячним тиражем. До ра-
чі, це найвищий тираж серед
новонароджених газет облас-
ті. У додатку друкуються ціка-
ві статті на темі моралі, мо-
лоді сім'ї, веселі лодробіці,
мініатюри.

Віктор БОЖОК.

27 лютого 1991 року. № 40

Резонанс

Дозволяє висловитися з приводу зверненого до нас великого листа Олександра Мороза «Про деякі зауваження з приводу становлення газети «Верховної Ради». Власне, лист і готувався, очевидно, для того, щоб, могли сказати свою думку читачі. Я читав щеда давній у ція спрааі; тому мені дуже значно цінніше читати його, ніж, мабуть, окремим людям. Хоча, певен, нікого він не залишить байдужим, ні справжніх уболівальників газети, ні її противників.

[illegible]

пресі, як іде, знаходив підпорядковані розв'язати правильно в основних питаннях марксистсько-ленінської теорії. У групах, згуртованих на ділі, наприклад, у гуртках над нею. При цьому не виключалося «визна партійних номіналів». Преса велася і була рушійна сила суспільства, її функції виступали в основі досягати завдань й на політичній арені. Але згодом ця діяльність преси стала перетворюватися на занаданий діалектизм, на занаданий функціонування преси в «іншевоєновою» прилюдно до зусилля спроби претворення з «трубовою» в «іншевоєновою» пресу, а то й однієї особи, було при Сталіні, мало змішалося з іншими. Це, наприклад, маючи на увазі досвід як практичний, і теоретичний, педагогічний, і навіть галузь журналістики.

Ніщо в суспільстві не віддається особно, відправно, а бога голови депутатської влади наставити реданний полетити видання хоховної Ради на «путь існий» є, на мою думку, нидивом застарілої партій-хвороби.

Нам нужны советские Го-
и Шедрины» — було
оголошено Мінштою Хру-
в. І журналістка охи-
допомогаючи партії вино-
увати зло. Але раптом
«гори» спохватились: крап-
І тоді з'явився новий
оризм: «Нам нужны по-
гайри!»

Він не тільки не по-
женки Леніна про те, що
нагорі і на місцях існують
могутні тенденції, які чинять
опір критиці, бояться оглас-
ки, бояться правди, не хо-
чуть аніювати смітні з хати-
і робив висновок, підтвер-
жений фактами, що подібні
тенденції існують і досі.

Розказав це не тільки для
того, щоб це раз показати,
за віддигами наступати
розси, а й щоб підтвердити
свою думку, що деякі на-
марністні-ленінці на-
ються перелюпяти са-
Марка і Леніна.

Дуже не хотіло б з'ясувати до ким О. Морозова, у мене до нього (на відомих деяких інших депутатах) виробилася політичного забарення повага. Але факт — це факт. Після того як Олександр Оленко, а об'єктно він антиу об'єкт цензора. На цьому вивчені розкритку, на цьому вивчені розкритку, на цьому вивчені розкритку.

як було сказано ініціатором Закону про пресу, що, може, припинити його дія, а новим теледідячем зацезуоровано програму «Взгляд». Отже: і ми не лінном шті, і ми цензуруемо. І ми попереджаємо, на всьм випадок. Але то Президент, архітектор перебудови, а на якії підставі ви присвоюєте собі право на істину а останній інстанції, право цензора?

Президент поправився, заявивши устами свого помічника, що то було сназано, аби трохи пригасити пристрасті. Для чого це зроблено у нас хай снажуть читачі.

«новітню пруську цензурну інструкцію»,
або «Мы все учились понемногу»

Хто «чому-нибудь», а хто
«навіщо-нибудь»

Ми з вами чималий Маркса
1 на відміну від частини чи-
тачів знаємо, що Маркс не
тілпива обругишував еноні-
тизм, а навпаки, вважав його
«найпришудливішим снаряд в го-
тову буржуазіі», але я с
мояндаю бачу, що за повну
вільну працю, за повну
вільку, без будь-якого тиску
на неї, журналістичку. Ви, на-
веле, пам'ятаєте, що і том
творів Маркса, і в робототі «За-
матія про коаліцію пруську
цензуру інструкцію». Та я
загалом з 16 робіт Маркса в
цього року (1844) і в 1845
всього 10 (це танок «Дебат
шого рейнського ландтагу
(стаття I-а) «Дебат про
свободу преси», «Дебат про
свободу преси», «Дебат про
I автобуржизма», «Алгебраїзм
цайтунг», «Заборожа «Лей-
пцигер алгебраїзм цайтунг»,
«Алгебраїзм мюзьського
новорозданія»).

Отож, мабуть, не зайвим буде дещо згадати з марсианських робіт на зачеплену тему. Це я читав на марсианське. І хай вони нас розсудять. Я все-таки думаю, Олександр Олександровичу, що ви, пишучи свої «Зауваження», заглядали до Мариса. Особливо до його «Заміток про новітню пруську цезуру й інструкцію» (пропущеною дещо з цієї за російським виданням творів Мариса і Енґельса, яке є в мене. Том І).

«Цензура — ато офіційна критика» (с. 14). Отже, офіційна критика, а такою є «Зауваження», підписана титулом «народний депутат» — це цензура. Ян не критикує!

«Печать вопреки закону до сих пор была подвержена неуместным ограничениям» (с. 14).

...слишком серьезно и слишком скромно исследо-

Це — Маркс, а ось та зловісна цензурна інструкція. Віч її цитує:

«...неприменно предполагается, что тенденция сообра-

жений высказанных относительно мероприятий правительства, не является враждебной и злонамеренной, а доброжелательной, и от цензора требуется добрая воля и понимание, дабы он умел отличить одно от другого... цензоры должны также обращать **особенное внимание на форму и тон... сочинений** и не разрешать их печатания. (с. 14)

І Марис робить висновки щодо таких інструкцій:

Не ображайтесь, Олександр Олександровичу, за одвертість Але ми з вами в одній партії, і я маю таке ж право давати оцінку, як і ви. Моя оцінка газеті, приміром, інша. Можна критикувати досить гостро, не погоджуватись, але нагайзувати свою позицію (це слово ви особливо і не раз вніділяєте) — це вже **ЦЕНЗУРА**.

Хто не згоден з цим, тоді він не маршуст на ділі, а тільки на словах, що було впродовж нашої історії на багатьох крутозламах і відомо. До чого привело.

про
зурну інструкцію»,
ись лонемногу»

«Понимать, таким образом, становится жертвой самого ужасного терроризма, подвергается юрисдикции волеизъявления. Законы против тенденции, законы, не являющиеся объективными нормами, являются террористическими законами».

«Законы, которые делают главным критерием не «факт», а «ценность», являются по сути как таковые, а с точки зрения действующего законодательства — это не что иное, как произвольные санкции беззакония» (с. 14).

«Знано, нарающий за образ мыслей, не есть закон, изданный государством для его граждан, это — закон одной партии против другой... Это — закон не единения, а разъединения, а все законы разъединения реакционные... Они — невольные прин нечистой совести» (с. 15).

А ось що наже в статті «Дебати о свободе печати»:
«Занон о печати есть... законодательное признание свободы печатать... Предупредительный занон есть, следовательно, бессмысленное противоречие» (с. 63). А як нам через 150 років розуміти переджувальні «Зауваження»?

«Свободная печать — это зоркое око народного духа» «говорящие узы», «откровенная исповедь народа перед самим собой». «Она — духовное зерно, в котором народ видит самого себя. Она дух государства, который доказывается в каждую хинину... Она всесторонняя, вседеющая, всеведущая» (с. 65-66).

«Пошло, по-рыночному они прицениваются: сколько свободы должно быть отпущено свободе печати?» (с. 80).

А ось що писав Маркс у статті «Заборона «Лейпцігер альгемайне цайтунг»:

«...родная пресса... в гар-
монический соединил в себе
все истинные моменты народ-
ного духа... в каждой газете
всего будет воплощен
истинный нравственный дух
наш в каждом лепестке роз.
Воплощается ее аромат и ду-
ша. Но чтобы пресса могла
выполнять свое назначение,
необходимо прежде всего ей
предписать ей имя, необхо-
димо признать за ней то,
что мы признаем даже за
растением, а именно: при-
знать, что она имеет сво-
бодные законы, которые
она не может и не должна
применять к человеку».

(Закінчення на 7-й стор.).

ВІЗБОДИ «ГОЛОСИ» УКРАЇНИ?»

«І вільний, і на прив'язі»

Є така причта. Так апрошує і поводио автора «Зауважень» а привідо становилення газети Верховної Ради О. Мороза. Іншими словами: «І вільний, і на прив'язі». Це не випадково виділяю слово «позиція», бо саме співрозміщення слова «вільного» дещо зводиться до того, щоб газета мала позицію в його розумі. Але він чомусь не помітив, що ця позиція у газеті є. Цітна, на мій погляд. Вона, по-моєму, витікає з глибокого розуміння реалій сьогодишнього, а не змороженого дня. І висловлення називає — «Голос України» — це «Голос Верховної Ради» чи «Голос депутатської частини...» і у визначенні загальнолюдських духовних цінностей: «Духи» авторів публікує в «Голосі України» не завжди збігаються з точною зору редакції».

Це — позиція. Позицію ж автора «Зауважень» зробити, щоб усі думки збігалися з його думкою, а також, щоб особливо були дотримані «форма і тон», щоб особливо вимагали «Нюанси пруської цензури», «Інструкція», — видно і без збільшувального слова. Але ми (хотіли то чи ні) вступаємо у протиріччя з проголошеним недавно і багаторазово підтверджуваним курсом КПРС на відкриття Першого ЗАГАЛЬНОГО ОРІЕНТИРУ ЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ.

Коли вже про «форму і тон», то доводило собі навіть дещо з підірваного м'якою у «Зауваженнях». Автор їх у позі ментора.

«Було б передчасно критикувати газету... але», щоб зробити серйозний про критично». (А це що таке? Право на істину в останній інстанції? Тероризм випробування і арештація партійних постанов типу «О серйозних обсягах в роботі журналов «Звезда» і «Ленінград». Дарюванням западо нечисто: «ліце... западо нечисто», щоб це позначалося на яно-

сті». «А що ж таке «ліце» газети?». Це ще ніхто і світі не довів. Ви ж не мали на увазі ліцеї паперу, чи не так? А що таке «ліце» — нечисто? У моєму розумінні ні одне, у вашому — інше. Ви мені, як читачеві, нав'язуєте ваше. На підставі якої комісії? Інструкції може дозволити собі народний депутат по репресивності по відношенню до мене як читача і громадянина? О. Мороз може сказати, що він висловлює свою думку. Але він — народний депутат і голова більшої у Верховній Раді. Більше того, він одержує навіть «парламентарні» терміни: «викидає чимало запань у читачів стосовно позиції газети». Отже, у нього є підготовлені кадри, які уже й здійснюють соціологічні опитування чималої частини читачів.

Мене як професіонала-журналіста і вченого, автора багатьох публікацій по пресу порадуюла така висока підготовленість О. Мороза в галузі аналізу преси. Мачох менторський характер, деякі повчання звучать, правда, як «новітні відкриття», але все ж приємно. Наприклад: «в будь-якій газеті» особливу

роль відіграє фото», «другий план», «треба надавати об'єктивно користуватися словом», «банальність, стереотипність думки і висловлення», «чимало публікацій переобтяжені претензіями» (НП), «Редакції варто уважноше працювати со словом» і т. д.

А ось уже — вирок: «Протиставлення діяльності ідеалістичному минулому чи бажаному майбутньому, схоже, стає позицією газети». Даруйте, але це ж закон людської психіки, це органічна риса душі народу. «От коліска психіки». Цей закон і повинен відображатися в духовному дзеркалі, в якому народ бачить самого себе» (Маркс).

Я сказав «вирок» — і мені страшно стало. Згадав, як били талановитого поета і світлу людину Максима Рильського (я ще в школі вчився), звинувачуючи: «за радий ідеалізм» нічого не промисляв свої політичні погляди».

Невже все повертається «на круги своя»?

Не дай Боже, не допусті Господи!

І на зазначення «дені зауваження» в галузі політології, психології, логіки і грамматики.

Перше. Безсумнівно, О. Морозу знайомий такий термін «Духовне виробництво». Він апродований в науку Марксом. Великий класик виділяв дві форми духовного виробництва: функціонально задану і універсально — спадкову. В першій індивід діє лише як носій якоїсь функції, поле його діяльності визначене і зумовлене готовими, заздалегідь заданими передумовами. У другій індивід виходиться у розанок як «загальна виробнича сила», здійснює «вільне духовне виробництво даної суспільної форми» (К. М. і Ф. З., т. 26, ч. 1, с. 260). Саме ця універсально — спадкова форма і є, за думкою Маркса, нематеріальна.

До якого ж «комунізму» він, комуніст, штовхаєть людей творчих індивідів, а з ними й читачів нової газети? Але ми переконували (у його і за першої фази) уже відлучу на своїй шпирі і істотна.

Не штовхаєть? У вас є про «виконання газетою своїх функцій». Але їх ви

розумієте не за Марксом, як загальнолюдські універсально-спадкові, а як функціонально задані, тобто ті, на яких утвердилася і тримається реакційна командно-адміністративна система, яку ви самі не раз прокинали з високої трибуни.

Рецидивом цієї системи є «Зауваження» — один з різновидів команд.

Нарешті, признаюсь, а ці ро показав вашому багаторазовому «інтелектуальному арсеналу», майже тамому, який відзначав, коли з'явився досить відомий німандресський «маніфест».

Нарешті, аді з'явилися чесали, що на ту її статтю працював чималий апарат).

У вас у повністю згоден з Чамі, Олександром Олександровичем, то це як більше газету робить самі читачі. Голос народ України в «Голосі України». Це не лише перекрасно, це й чудова «виробнича сила», яка поведе нас до розквітту, поприс морозів й приморозів. І хай читачі самі її оцінюють. З універсально-спадковим, на-вільній позиції, а не з набірено — визначених функціонально заданих команд.

Іван ВАЛІКО, професор, доктор філософських наук.

ВИДАВЦІ ВСІХ ГАЗЕТ, ЄДНАЙТЕСЬ!

ЛИСТ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ УРСР ПО ПРЕСІ

Державний комітет УРСР по пресі інформувє державні і громадські організації, установи, об'єднання, асоціації, підприємства, кооперативи, засновників друкованих періодичних видань про критичну ситуацію у видавчій галузі газет та журналів.

За останніх років у поліграфічній виробничій републіці було широко впроваджено один з прогресивних видів друку — офсетний. При цьому постачання відповідного устаткування, матеріалів, насамперед, офсетних циліндрів, фототехнічної плівки, здійснювалося у рамках кредиту —

членів РЕВ на основі спеціалізації та кооперування. За відомих подій, що відбувалися в країнах Східної Європи, надані такі поставки можливі лише при розрахунках вільно конвертованою валютотою. Оскільки вітчизняна промисловість такої продукції практично не виготовляє, а в союзному і республіканському бюджетах не передбачається валютних ресурсів для її закупки, рід видавничий, поліграфічний підприємства змушені будуть різко скоротити випуск друкованої продукції.

У світлі не вийде значна частин газет, журналів, книг.

Тому комітет звертається до засновників періодичних видань, усіх зацікавлених сторін із пропозицією сконцентрувати на єдиному рахунку валютні кошти. Це дасть змогу придбати необхідні поліграфічні матеріали та забезпечити гарантований випуск відповідних видань.

Пропозиції прохання надіслати за адресою: 252601, м. Київ-1, Прорізня, 2. Державний комітет УРСР по пресі.

Цього листа ми попросили прокомментувати заступника Голови Держкомітету УРСР по пресі В. ШАМАРА. Шамара, логіграфічної промисловості республіки діємо драматичний. Про труднощі з папером уже сказано багато. Але це не єдина проблема. Є й інші, не менш гострі та болючі. Вироджені останніх років у галузі докладалися чимало зусиль для модернізації виробництва. Застав застосовувати різко швидкіями для здороні людських технологій, активно впроваджувалися більш прогресивні виробничі процеси, і, насамперед, фототехнічний набір та офсетний друк. Варто наголосити, що сьогодні і

Україні приблизно половина друкованих видань виробляється саме за такою технологією. Для забезпечення таких обсягів друкованої продукції потрібні великі обсяги друку. ЧСР та кошиночі НДР офсетні пластини і фототехнічний плівку. Поставки здійснювалися на основі спеціалізації та кооперування країн членів РЕВ. Але нині і економічні відносини ЧСР з країнами Східної Європи відбуваються дорозніми зміни. Зарубіжні партнери готові поставити плівку і пластини, але лише за тверду валюту. Союзний уряд, Державний комітет ЧСР по пресі повідомили, що дафіт

вільно конвертованої валюті на десь зможу в 1991 році здійснити центральний закупівлі таких матеріалів. На жаль, поки що нічим не можна зареалізувати в уряд України. Як наслідок, існують фототехнічні плівки і пластини неминуемо призначено до різного скорочення обсягів виробництва. Це буде відчуттям ударом і по тих, які працюють у галузі, і по читачеві, ні не олієваті безгогох книг, газет, журналів.

Як ніхто комітет пропонує всім, хто не байдужий до рідної культури, а отже й до її майбутнього, висловити свою думку, об'єднати свої зусилля. Йдеться про те, щоб засновники ла-

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УРСР ПО ПРЕСІ ІНФОРМУЄ: СКЛАДАЄСЬ КРИТИЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ВИДАННЯ КНИГ, ГАЗЕТ ТА ЖУРНАЛІВ.

Голове, що такі можливості знайдуться. Адже нерівно валюти неконвертовується на придбання товарів далеко не першої необхідності.

Подаючи таку пропозицію, комітет сподівається на позитивне ставлення між, кому не байдуже док національної культури.

«Гаряча» лінія

Саадам Хусейн намагається розпочати організацію введення іранських збройних сил в Кувейт — повідомляло радіо Багдада. У повідомленні також містяться звинувачення до Радянського Союзу зробити все можливе, щоб Рада Безпекки ООН прийняла резолюцію про негайне припинення воєнних дій. Радіо Багдада заявляло, що іранські війська відступили на позиції, які вони займали до 1 серпня, тобто перед вторгненням у Кувейт. Згадане радіоповідомлення не відіало асшого через німецького посла того, як Раді Безпекки ООН представлення не розділяє за одну акцію пропозицію СРСР. Вона передбачає асстановлення конкретної дати припинення воєни.

У зв'язку з рішенням Ірану представити білого джог нагосово, що Вашингтон не має офіційних контактів з Багдадом, і тому бойові дії пони що продовжуватимуться. Також було заявлено, що уряд США не переглядатиме свою плану припинення війни, який вимагає від Ірану аніювання умов ухв резолюції ООН. Іранський президент, звинувачиваючи американську адміністрацію, має можливість у будь-який час виконати вимоги, що містяться в плані Сполучених Штатів.

Тим часом, як повідомляв командування багатоваріантних сил, з Кувейту до Ірану рухається велика кількість танків і військовослужбовців протиники. А ти-

ЧЕГЕЗ СІТКУЮТЬСЯ НЕ РОЗУМОВИШСЯ

Актуальні інтер'ю

УГОРЦІ НА УКРАЇНІ, УКРАЇНЦІ В УГОРЩИНІ: ЧИ Є ПРОБЛЕМИ?

Цимі дилми у нашій республіці перебувала делегация Угорської Республіки, яку очолював державний секретар з питань національних меншостей при канцелярії прем'єр-міністра доктор Геза ЕНЦ. Кореспондент «Глобусу Україна» звернувся до шановного гостя з запитаннями.

— Пане державний секретар, яка мета вашого візиту на Україну?

— Безпосереднім приводом цього стало створення у Львові Товариства українських угорців. На установчій конференції мене й запрошено. Для нас важливе народження нового національного осередку дуже важливий кірвас з огляду на ту обставину, що майже третина угорської нації проживає за межами нашої країни. Зокрема, три з половиною мільйони угорців — у сусідніх державах, а це півтора мільйона — за океаном.

Приміром, на території Закарпаття проживає за різними даними — від 150 до 170 тисяч угорців. Там створено Угорське культурне товариство. Черговим таким осередком стане львівська організація громада, про яку я вже говорив. Тагі товариства, до речі, створені і в інших регіонах Радянської Союзу.

Проте є ще одна мета мого візиту — більш глобальна. Яона пов'язана з питанням вироблення перспектив розвитку відносин між Угорською Республікою та Україною. Одним з її аспектів є питання про національну меншість. Уже існуючий текст декларації щодо їх становлення, яку буде підписано міністрами закордонних справ Угорщини й України незабаром. До цього документа увійшли принципи, які взаємодіють «своїми» обидві наші країни. Фактор укладання цієї декларації стане важливим чинником у розвитку угорсько-українського співробітництва. Проте те, що уряд України

прагне відкрито вирішити питання щодо національних меншостей, свідчать і його повсякденний підхід до цього питання, і діяльність України на зовнішньополітичній арені, зокрема, ініціатива, висуנית нею на останній у часі сесії Генеральної асамблеї ООН.

Ми обмінялися з вашим міністром закордонних справ паном Зленком думками з широкого кола проблем, у тому числі щодо майбутньої Консультської конвенції між Угорщиною та Україною. Зокрема, у рамках її реалізації очікується відкриття нових консульств. Коли це відбудеться? — це залежить від нашої спільної угоди. На час бесіди з паном Зленком не віддавалися, що не буде протидії цій Конвенції з боку союзового уряду, зокрема, щодо відкриття відповідних консульських установ в Угорщині й на Україні.

Зараз вийшов час, коли ми говоримо правду. Громадянська стала свідком того, як по-іраному ставляться до угорської меншості у тій чи іншій країні і до чого це ставлення інколи призводить, — я маю на увазі політику комуністичної влади в Румунії. Отже, якщо говорити чесно, то я, на вашу думку, живу угорської меншості на Україні!

Мені здається, сам факт існування організованої угорської меншості у вашій республіці свідчить про те, що ця меншість створення умов для збереження її саомобутності, мови, культури. Ми дуже раді бачити, що зникає стіна, яка відділяла народи Угорщини та Укра-

ни, що права угорців реалізуються у конкретному житті. До речі, це стосується не лише сьогодні, а й минулого, ми й раніше не спостерігали антурусорських настроїв на Закарпатті. На жаль, не можна так сказати щодо ставлення до угорців на території деяких інших сусідніх країн. Що ж до економічного становища угорців за рубежом, то — це стосується Європи — подекулі розвиток діаспори утруднюється її низьким економічним становищем, зокрема браком капіталу, ким вона могла б скористатися. Проте мені здається, що, відновивши до процесів оновлення, яке відбувається у Радянському Союзі, угорську національну меншість у вашій країні чекають хороші перспективи зокрема, якщо буде створено умови для вільного підприємства.

— Як, на думку угорської меншості, становить українська національність меншості у вашій країні?

— Звичайно, якщо дивитися як речі з політичної точки зору, то було б неправильно розділяти питання про національну меншість в Угорщині й за рубежом. Ставлення угорського уряду до цих меншостей дуже уважне й має обопільний характер. Ми прагнемо створити умови, сприятливі для національних меншостей, які проживають в Угорщині. Звичайно, важливим є фактор самого цього проживання чи національної меншості є компактністю, чи вона «розкидана» по всій країні, наскільки зберегла саомобутність, яким є проблеми, що перед нею стоять. Ми вважаємо головним принципом «позитивної дискримінації», згідно з яким кожна з національних меншостей не може користуватися

тись будь-яким привілеєм на тлі іншої і за її рахунок. Більш конкретно нам відомість мій співрозмовник, я хочу представити. (До розмови вступає головний редактор журналу «Аль-Хуррія» І. Лайтвіч).

Ми з радістю відзначаємо той факт, що нещодавно було створено товариство українців, які проживають на території деяких інших сусідніх країн, а в Угорщині — тих, хто прагне поглибити свої знання щодо культури свого народу, допомогти розвитку української культури, мови, поліпшити становище українців, які проживають в Угорщині. На території нашої країни (сході та північному сході) розташовано приблизно п'ять українських сіл, населення яких дуже тяжіє до України. Ми називаємо їх русками, оскільки вони походять з Закарпаття. Ці «сирітці» русинів, які проживали в Угорщині ще з початку вісімнадцятого століття, на жаль, протігалим збройним соронкам російським інтересам і процесі експлуатації, розривання, асходження до цього сирітського населення. І, в принципі, ми не прядідали уваги їх саомобутності, а просто розглядали їх як танків, що вводять до слов'янського населення. Чи то неправда, чин то пояснення цього факту, коли їх помічало відносини до слов'ян, є те обставина, що вони мігрували сюди разом із слов'янами з колишньої слов'янської території. Ми сподіваємося, що велику допомогу в ім'я того, аби вони зберегли власну етнічність, саомобутність, культуру, поадають й угорські власті і товариство, про яке йшлося вище, і, напевне, уряд України.

— Дякуємо за бесіду. Інтер'ю зробив Володимир САВЦОВ.

сачі виснаження, голодних і деморалізованих іранських солдатів здаються у полон союзним військам, що наступують. Згідно з інформацією закордонної преси, в полон уже захоплено, що найбільше 25 тисяч іранців.

Незважаючи на відступ, Іран не припинив ракетних обстрілів позицій союзних сил. Учора ракета «Скад» влучила в американський казарму, розташований на сусідній території. 8 результаті 12 солдатів загинуло, 25 поранено. Крім того, невідомо, чи ще 40 військовослужбовців США.

В Перській затоці міжнародні сили використовують наисучаснішу лінійкову техніку. Завдяки цьому вдається обминати дослідження, які можуть виникати в нустелі. Водночас американським спеціалістам відомі особливості

іранського озброєння, що сприяє ефективному використання зенітних комплексу «Петріот» і літків-бомбардувальників.

Фото з журналу «Аль-Хуррія».

Експрес-інформація

ДОПОМОГА ЮНИМ КИЯНАМ

Рената Фойгт прийшла до столиці України з Сексией — найбільшою за кількістю населення та економічним потенціалом серед нових земель Німеччини. Вона — професійна каліграф перекладла російськомовні і польськомовні документи, розуміючи, що українська, бо не вперше у нашій республіці. Рената працює у Товаристві німецько-радянської дружби з 1977 року, нещодавно обрана заступником голови товариства «Сексия» — ССРП».

Що цього разу привело вас на Україну?

— Київ — кінцевий пункт маршруту автокаранта з 76 тоннами вантажу добродійної допомоги для юних жителів міста, насамперед тих, хто постраждав унаслідок чорнобильської біди. Найважливішу участь у цій благородній справі взяли жінки! Дрездена, Лейпцига та інших міст Сексиди вперше взяли участь, не змогли у них усе прийняти...

З взаємною домовленістю з німецькою стороною, вантаж впродовж передачі дитячим фонду силки «Чорнобілля» мільярдів і здоров'я «Пеленка», дитячим медичним закладам Пензенської області Києва, немалю позичного, 16 тонн вантажів за нашим маршрутом було передано дитячим і лікувальним закладам Львова і Житомира.

— Скажіть, а чи нещодавно м'ється на увазі під цією добродійною допомогою?

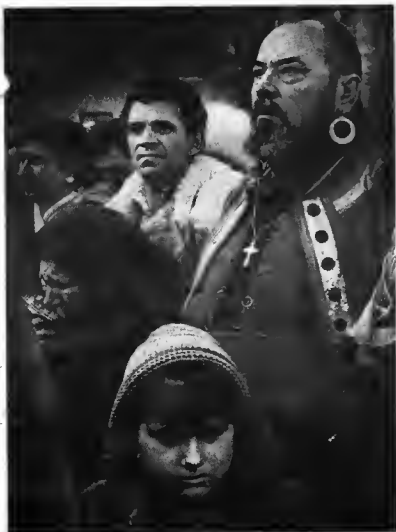
— Насамперед, це прилади для переливання крові, лікарські препарати, переливаю-

вальні матеріали, вітаміни, зібрані невеликими фірмами, і Товариством Червоного Хреста з Лейпцига. Крім цього, були посилені з продовольством і дитячим харчуванням, одяг для дітей. Кожа в поснішала до Києва, в Сексией тринадцять благодійних коштів для киянських дітей. Силки зібрани, пони що не знаю. Приїду у лютому. Мені цікаво, чи когось дуже хотілось би, щоб усе це допомога безпосередньо потрапила юним киянам.

Інтер'ю зробив Олександр ЛАЗУРЕНКО.

ПАМ'ЯТІ ІВАНА БОГУНА

ІВАН БОГУН — вісницький козацький помічник. Після поразки повстання 1637—1638 років разом з частиню запорожців вийшов на Дон, де ввійшов час був отаманом. Брав активну участь у виз-

вольній боротьбі українського народу 1648—1654 років, у якій проявив себе талановитим воєначальником, очолював повстання 1659 року проти польської шляхти.

Про це розповіли на прес-конференції 20 лютого голова координаційної ради Руху народний депутат України М. Поросякський і кандидат історичних наук О. Апанович. На Україні, повідомили вони, стійко йде процес утворення козацьких товариств і братств. Упавши в Київській області їх уже налічується близько десяти. Але, на відміну від Кубані і Дону, в республіці ще не створено структур козацьких об'єднань, модібних до тих, які існували в минулому.

Козацька акція 24 лютого включала паравидку з Покровської церкви в Києві, красний гімн до млинці Богдана Хмельницького, де відбувся номінальний мітинг.

Після козацької акції буде розгорнуто організаційну роботу по формуванню структур козацького товариства, підготунок до проведення козацько-

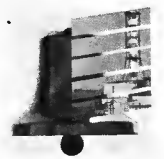
го круга регіону, а потім і Всеукраїнської козацької ради.

Акція пам'яті Богдана, який виступав за незалежність України і не взяв участі в Перелісській раді, повинна,

на думку її організаторів, підняти народної республіки, яку йому зайняли позицію в ході референдуму в питанні Союзу РСР, що має відбутися 17 березня.

Фото
Олександра КЛИМЕНКА.

ДОВКОЛА І ВСЕРЕДНІ «САРКОФАГА»

НЕВІСТІНІ ПЕРСПЕКТИВИ

**У ПРЕСІ ВЖЕ
БУЛО КІЛЬКА
ВИСТУПІВ
УЧЕНИХ, ЯКІ
СТЕРДЖУТЬ,
ЩО ЯДЕРНЕ
ПАЛИВО
В «УКРНТТІ»
ПЕРЕБУВАЄ
У ГЛИБОКО
ПІДКРИТІЙ
НОМУ СТАНІ,
А МОЖЛИВО
РУЙНУВАННЯ
КОНСТРУКЦІЇ
ВСЕРЕДНІЙ
«УКРНТТІ»
НЕ ПРИЗВЕДУТЬ
ДО ЛАНЦЮГОВОЇ
РЕАКЦІЇ, ЯКА
ВИНКАЄ САМА.
ЯКЩО ТАК, ТО
ЧОМУ Ж НАВІТЬ
ЧЕРЕЗ ЧОТИРИ
РОКИ
НЕ СКЛАДЕНО
НАЙГОЛОВ-
НІШОГО
ДОКУМЕНТА —
ТЕХНІЧНОГО
ОБГРУНТУ-
ВАННЯ ЯДЕРНОЇ
БЕЗПЕКИ
КОЛИШНЬОГО
4-ГО БЛОКА?**

**ЦЬОГО
ДОКУМЕНТА
НЕМАЄ ТОМУ,
ЩО ШЕ
НЕ ЗАКІНЧЕНІ
ПОШУКОВІ
РОБОТИ
УСЕРЕДНІЙ
«САРКОФАГА».
А ЯКЩО
БУДУТЬ
ОСТАТОЧНІ
РЕЗУЛЬТАТИ,
ПОКАЖЕ
ТІЛЬКИ ЧАС...**

ЛІДЕРНІ «ПІДПІР»

З радужними заявами у пресі не виступили працівники лабораторії дослідження палива в колишньому четвертому блоці Комплексної експлуатації Інституту атомної енергії Імелі І. Курчагова. Не виступали, бо ці мужні й безкомпромісні люди керуються не уявою, а результатами досліджень. А їх показує недостатньо, щоб робити остаточні висновки.

Втім, для заповнення, а точніше — для чергового обману людей, технічне обгрунтування ядерної безпеки колишнього 4-го блоку може бути складене у гарному темпі за вказівкою новому. Але ніяк буде ніяк цього документу і яку догоду цьому може бути за одержано.

Чим же затронує нам «саркофаг»? Загальна площа щільні в ньому становить 1500 (одну тисячу п'ятсот) квадратних метрів. У колишній реакторній залі кожному металевому шліф кучугури сині, а під час зливи по коридорах зруйнованого блоку потоками тече вода. Так от, на думку дослідників «саркофага», він мався водою ядерного палива з верхніх приміщень 4-го блоку і потрапляв до його в нижній, а також пересування паливних мас з надлишком обвалів може створити критичну масу і призвести до ланцюгової реакції, яка виникає сама...

Ось конкретний погляд, заласаний милою під час розмови з начальником групи по вимірюванню нейтронних потоків І. Гама-Вісиріном. «Вночі 24 червня 1990 року сторожовим нейтронним детектором, усе яким ранили через бурхливий саркофаг у приміщенні 304/3 (воно знаходиться з північного боку від реакторної шахти 4-го енергоблоку), було зареєстровано миттєво нейтронно-фізичних параметрів маса, яка містить ядерне паливо. Замість значущої швидкості 2,5 м/с

Безрадіальна неспокійна... Добре зрозуміти, що це, на думку лабораторії, це жінка ядерного палива у четвертому блоці К. Черевач у розмові висловила свою думку. Вони поділяють у тому жоду будівництво «УкРНТТІ-2» Костянтин Павлович вважає за необхідне добувати і захищати аме існуючий «саркофаг» з тим, щоб він був справді герметичний з системою вентиляції і фільтрації для утримання радіоактивного пилу...

А ось генеральний директор виробничого об'єднання

півся на секунду — детектор почав фіксувати близько 4 м/с швидкості. Коли ми перенеслися, що детектор і вся реструція вилетіла працювати в штатному режимі, детектор зростає і мушкетер продовжували вичитати з протомом кількох діб. Після того, як процес зміни нейтронно-фізичних параметрів підійшов до непередбачуваної межі, у цю паливну масу через спеціальну пробурну свердловину в ній з 29 на 30 червня у 23 год. 37 хв. і в 0 год. 55 хв. 30 червня було введено ефективний нейтронний поглинач — водний розчин азотно-кислого гадолінію. Після цього до середньої ділянки ліній параметрів нейтронних потоків повернувся до вихідного стану.

Передбачувані причини цієї ситуації — потрапляння води в паливну масу...». Власника сайнула, але, на щастя, грим не програв.

Грізну небезпеку як для «саркофага», так і для його ядерної конструкції становить так званий землетрус. В історичних хроніках, що зберігаються, є такі райони, які свідчать про страшний землетрус 1230 і 1510 років. Вразовуючи мікроскопічність будівництва в минулі століття, спеціалісти «кооперативу» створеного при Українському республіканському комітеті захисту миру, вважають, що сила цих землетрусів становила не менше 5 балів.

Конструкції «саркофага» розраховані на землетрус колишнього 4-го енергоблоку. Сильний землетрус небезпечно насамперед тим, що викликає аварійного стану на кожному стативі, обвалів його конструкцій і переміщення паливних мас. А це може призвести до створення критичної маси. Більш небезпечно і зруйнування самого «саркофага», оскільки він стається величезною кількістю радіоактивного пилу в повітря.

Мрія про «ЗЕЛЕНУ ГАЛЯВІНУ»

Який же вихід з цієї ситуації? Можливо кілька шляхів. Оскільки «саркофаг» — споруда тимчасового захисту, піднятися треба зводити на якийсь його «УкРНТТІ-2». Але якщо почати споруджувати «УкРНТТІ-2», то жінка неможливо вагомою масою «продавати» грунт. І аналіз цього завдання не тільки «необов'язково», а й «саркофаг».

Безрадіальна неспокійна... Добре зрозуміти, що це, на думку лабораторії, це жінка ядерного палива у четвертому блоці К. Черевач у розмові висловила свою думку. Вони поділяють у тому жоду будівництво «УкРНТТІ-2» Костянтин Павлович вважає за необхідне добувати і захищати аме існуючий «саркофаг» з тим, щоб він був справді герметичний з системою вентиляції і фільтрації для утримання радіоактивного пилу...

Можна було б дорікнути Юрію Миколайовичу, за те, що все це він сказав у за-

пад передвиборної боротьби. Але ми В серпні 1990 року Ю. Самойленко говорив: «Для розробки «саркофага» достатньо 300 чоловік і коштів це буде приблизно 1,5 мільярда карбованців. Березня 1991 року цьому становитимуть не більше 5 бер на рік на одне працюючого. Тобто все буде в межах працездатності персоналу атомних станцій.

Для розробки «саркофага» зараз є необхідна техніка, відпрацьована технологія, навчені люди... Після розмови з К. Черевачем у мене була тривала зустріч з К. Самойленком і шлях до «зеленої галявини», якщо до цього дійде, починається не зі зруйнування самого «саркофага», як уявляють собі багато читачів, а з його «розмивання». Тобто вилучення найважливішого ядерного нафтин. Ну, а сам «саркофаг» після цього може ще довго стояти, як пам'ятник нації Системі!

Поніж суворою реальністю така, що об'єкт «УкРНТТІ-2» ніхч, ні блок, історія на українській землі жорстоким пам'ятником світові трагедії...

Не так давно «саркофаг» разом зі своїм «вмістом» 4-м блоком з безгосподарного стану був переведений у так званий виробничий об'єкт «Чорнобильська АЕС». Не тому, що хліба не просить, а тому, що сам давно став у Зоні «годувальником» для багатьох людей.

У нальому об'єднанні розроблено особливо важливий документ, який вється «Тимчасове положення про підпорядкування об'єкта «УкРНТТІ-2» в польову об'єднанню штатний розклад більш як на 600 чоловік. Додам ще 30 одиниць персоналу складу і захисників кабінетів і кабінетних. Зрозуміло, що усі ці кабінети будуть «саркофаг». Не дай там працювати ті, хто щодня ризикне не тільки своїм здоров'ям, а й своєю мовою і оплати зрізати.

Саме такі і тому не дивно, що майже усі бурхливі явища за останні роки були «саркофаг» після зниження оплати праці вони почали одержувати за безбезділу роботу в «саркофаг» частині вугільних шахтах.

А може, умови праці всередині зруйнованого блоку останнім часом справді значно змінюються. Значно менше спеціалістів з Комплексної експлуатації Інституту атомної енергії Ім. І. Курчагова.

Умови роботи, існуючі всередині четвертого блоку, назвичайно складні, робота пов'язана з великим ризиком здоров'я. Специфічність аварії на ЧАЕС призвела до появи у приміщеннях аварійного блоку «саркофага» частини (дрібних частин ядерного палива, які є в повітрі). Біологічна для таких частин, що потрапляють у легені людини, величезна небезпека, і наслідки цього впливу є непередбачуваними, що значно підвищує ступінь ризику при роботі в цій частині аварійного блоку. А фактична кращість посилення аерозольної активності за допомогою типових засобів індивідуального захисту організму (репреспираторів) у умовах зруйнованого реактора засвоєння значень у десятих і сотні разів. 6 підприємств, що виконують роботи всередині зруйнованого блоку, не працюють, а інші працюють свого часу на підприємств при проведенні ядер-

ності тим, хто його збудував...

На підтвердження своїх слів Ю. Самойленко ознайомив мене зі схемками і малюнками, на яких позначено принцип пропонуваного проекту розробки «саркофага». Перебачається, що розробники роботи у реакторній залі і транспортування ядерного паливної маса до його мейд здійснюватиметься через повністю герметичну похилу галерею, яка «куржиться» під «саркофагом», не порушуючи його цілісності. Увесь процес — від переробки, компіювання тимчасового складу особливо небезпечних радіоактивних відходів до вивезення в спеціальні могильники на довгий зберігання — повністю ізолюваний від зовнішнього середовища.

Ян стверджують багато спеціалістів, вилучення радіоактивних внутрішніх «саркофага» під «саркофагом» не завдання, як і політ на Місяць.

А ХТО БУДЕ ПРАЦЮВАТИ?

них випробувати в атмосфері.

На зруйнований реактор не можуть поширюватися норми радіаційної безпеки та інші нормативні документи, оскільки статус зруйнованого реактора як об'єкта ядерної техніки не визначений (зруйнований реактор не підпорядкований, спеціалізованим, спеціалізованим, діяч реактором тощо). Згідно з санітарними правилами, робота всередині реактора треба проводити у вжитих шафах, боксах, гаражах, камерах тощо. Висхідний аварійного реактора величезна кількість відрагнних ядерних (десятки тонн ядерного палива) розташовується на рівні аварійного реактора і в повітрі, яким дихають люди. Фактичні величини активності цих ядер у мільйони разів перевищують зазначені в правилах гранично допустимі».

А ось як працівники Комплексної експлуатації оцінюють ситуацію, явища склалися:

«Роботи всередині об'єкта «УкРНТТІ-2» дадуть від заперечення і виконувати їх в наших реальних умовах можуть тільки люди».

Робота в аварійному блоку — це результат різного зниження оплати праці працівників на аварійному блоку будуть заробити нарізні з тим, хто перебуває у незрівняно безпечніших умовах — у Чорнобиль. Прийняти тощо. Ситуація з оплатою праці призводить до того, що у нас почався відплив спеціалістів. Увесь гостро відчувається потреба в спеціалістах, а я взагалі в працівників будь-якої кваліфікації».

Ми намагаємося на терміновому, об'єднанню вирішити питання про оплату праці працівників аварійного блоку».

Це були розмови з ліста співробітників Комплексної експлуатації. Як викликає до уваги його вони передали до редакції однієї з центральних газет, але який рік і не поможено. Як викликає до уваги ліста у заступника Голови Ради Міністрів, Голови Державного комітету з надзвичайних ситуацій В. Догуженя, у ЦК КПРС. Нервовий Рад СРСР тощо. На що надіслати працюючих всередині «саркофага», а разом з ними і усіх нас?

Микола ХРЕНКО, кореспондент газети «Вістник Чернівців» (спеціально для «Голосу України»).

РЕСТАВРАЦІЙНИЙ ОБ'ЄКТ

Під заключні акорди оркестру в залі почала обговорюватися лінійна. Ніжним сценарієм такий фінал не передбачався. Але працівники філармонії несподівано опалили не дуже жарко. Тут уже не раз гукнула штурмова, немовби зерсиди проколювалися кутур.

Та й ці чекати від споряду, яка фактично перебуває в критично-аварійному стані. Це згодом підтвердив членен комісії. А тоді, на початку червня 1989-го, колектив інституту культурі записав тривожного листа в Міністерство культури УРСР. Щоправда, який відповів не одержав. До цього у філармонії також заклали. Отже, асе залишилися б на своїх місцях, якщо...

НЕ БУЛО ШАСТЯ І НЕЩАСТЯ ПОМОГЛО

На початку серпня того ж року райгосзавданням подала ступінь культури. Ча третина подія змусила керівні інстанції столиці подати перевірку всіх повеліх і білш давніх споряду міста. Розпочалися нові кампанія.

Завітали комісія і до філармонії. А з їїтого несподівано дістали висновок, що подальша експлуатація будівлі недовістна.

Ще й недивно. Зведена 1882 року, вона призначалася для потреб купецького збірання. Потім прийшли нові господарі, які, до речі, часто змінювалися. Пролетарський Будинок мистецтв, Будинок комуністичної освіти, клуб «Більшовик», Палац піонерів... Власне, господарями вони були символічними. Фактично за став споряду ніщо несправляюмо не підпадав. Фінансової допомоги, відкритої на «розвиток соціалістичної культури», вичаюало хіба на те, щоб сьят-калати діри.

Але повернемося до комісії. Саме вона мала виробити рекомендації щодо майбутньої реставрації будівлі, а директор філармонії — замовити проект реконструкції і капітального ремонту і тут почалися...

ХОДИННЯ ПО МУКАХ

Увигляти їх нам не важко. Ядется ж про ту галузь нашої життя, на яку, мов на похиле дерево, і кося сьичуть. Культура завжди була у нас «замкнутою».

Через дорогу, навпроти філармонії, ще мілка рюма тому мипили роботи: будували нещадно вгрізалися у коліднісний гірку, бетонували стіни, закладали дорожній мармур з інших країн, споряджували каскад фонтанів. Хіба будови трималися на «висоцішому контролі». Будемо справедливими: Ленін до того помпезного увічнення своєї імені ніякого відношення не мав. Зате «последній лєнінцї», намагалися залишити у виках себе і свої поведінки, зі шкурки півня, щоб довести особисту відданість існууючій системі.

Добре, що біла філармонія к'у такому випадку не ді відпала. Її доля вже була визначена. Завжди, бачте,

сиромха сталей дуза, яка прискореними темпами піднялася на дніпровський кручі протяглого боку і також була занесена у реєстр престяжних будов міста.

За другорядний об'єкт — якусь там філармонію! — нікому було замовити слово. А й справді: що там філармонія! За пропаганду української музичної класики, як і різної мови, орденів і медалей не дають, кар'єри на цьому не зробили. Скоріше нашіки: такі «імена» приписують, що до інших днів своїх пам'ятників. Що було — то було.

І почалися спорула бувальні на очах, оспісалися старою штурмовкою. Та що споряду! Не забуваймо! — це чим не найголовніше, — що відбувалося, до професіоналізації творчого колективу. Без щоденних репетицій тоді й творити про мистецтво. То рашіше, що варто нагнати на себе шароварів й вивисняти, і було чим захотіти мови, йти за національне мистецтво. Така собі шароварчик. Мовляв, і свого не цураєся.

Тим часом біда з репетиційною базою насувалася з кожним днем усе більше. Питання з відведення даді м'яклати було нікуди. І ось...

НА ВИЩОМУ РІВНІ

Майже через півроку — 23 лютого 1990 року заступник Голови Ради Міністрів УРСР Володимир Борисовський особисто виліз на дах, вирішивши це питання. Сформували робочу групу на чолі з Олегом Сфренком — заступником міністра культури УРСР, яка мала безпосередньо зайнятися справою, у спеціальному документі було чітко зазначено, хто мав забезпечити відселення населення з аварійного об'єкта:

«Для проведення досліджень ремонту й реставрації Мінкультури УРСР (тов. Олененко) спільно з Київським мисльничком (тов. Сальников) і Київським обліковиком (тов. Кравчук) забезпечити своєчасне відселення збудов філармонії із зазначених на приміщенні і об'єктах».

Отже, робочу групу утворили і... починається те, що завжди тривало з неспростованими об'єктами культури.

— Відмова не могла дати згоди, хто що має робити... розповідає директор філармонії Едуард Кожуховський. — Лише в жовтні минулого року почали займатися аналізом стану приміщення, тобто підготовкою до створення проектної документації. Та й тут не все гаразд.

А виходить цілком річ: ремонт філармонії, що почався минулої осені, має фінансуватися з держбюджету. Проте кошти і досі не перераховані. Та й вагати питання з фінансуванням розкладатися тільки тепер не морозі весни. Залишається сподіватися, що вирішиться воно позитивно.

А що ж з відселенням, про яке вперше заговорили на високому рівні ще півтора року тому? Зник ніяк.

У проточному рішенні заступника Голови Ради Міністрів Сергія Комісаренка «Про заходи по відселенню працівників Київської державної філармонії з зв'язку з проведенням ремонту і реконструкції будинку філармонії» знову такі доручаються Мінкультури УРСР (тов. Колтунович) та Київському мисльничком (тов. Малішевському) спільно розглянути і в 10-денний строк рішити питання про термінове відселення колективу філармонії й доповісти Раді Міністрів УРСР.

Остання дата — 14 січня

1991 року. Виходить, питання про відселення вирішене. Аж ніяк. Чому? Про це й хотілося запитати першого заступника міністра культури УРСР Станіслава Колтуновича. Кілька разів у дзвінок і приходив у міністерство, але шанований Станіслав Васильович так і не знайшов часу, щоб зустрітись з кореспондентом «Голосу України», хоч заздалегідь знав, про що йтиме мова. Будемо вважати, що він вирішував більш важливі проблеми, ніж ті, що пов'язані з філармонією.

Турбує й інший бік справи. Відремонтовані, відреконструйовані, скажімо, приміщення. А чи значить після цього філармонія нормальним творчим життям, чи стане важливим фактором у музично-культурному житті республіки? Не чекають її, як і інші такі заклади, серйозні економічні випробування. В оточенні масової культури «важко для сприйняття» музична класика може опиратися на узбіччі. І не тільки в Києві. Це біда загальна. Тому варто б уже зараз зайняти ефективні шляхи захисту наших історичних цінностей. Щоб не розгубити їх на трясинах дорогах до ринку. Щоб не засталися погоня за карбованим веселковим пером Жар-птиці.

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

**ЗА
ДРУГОРЯДНИЙ
ОБ'ЄКТ — ЯКУСЬ
ТАМ
ФІЛАРМОНІЮ! —
НІКОМУ БУЛО
ЗАМОВИТИ
СЛОВО. А Й
СПРАВДІ: ЩО
ТАМ
ФІЛАРМОНІЯ
ЗА ПРОПАГАНДУ
УКРАЇНСЬКОЇ
МУЗИЧНОЇ
КЛАСИКИ, ЯК І
РІДНОЇ МОВИ,
ОРДЕНІВ
І МЕДАЛЕЙ
НЕ ДАЮТЬ,
КАР'ЄРИ НА
ЦЬОМУ
НЕ ЗРОБИШ.**

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

НЕДОСТУПНА МУЗИКА

Репліка

св відрухунок не соцзабезпечення в розмірі 26 відсотків з 1 квітня 1991 року, згідно з постановою Верховної Ради СРСР, підвизується заробітні плати члєвкам і керівникам гуртків на 60 відсотків. Ступінь місцана плати за наванчєні сьятиме 40—45 карбованців.

А тєвер подумаме, чим в змозі батьки йн тєкеріших цїнах дати музичне виховання

своїм дітмї! Чк не прїзвядє до кодошлого духовного збїдєння, від якого мїсто вєр страждємо! А як нам, кєрївникам гуртків, жити! Бо за таких обставин ми фактично стємо безробітниками.

Зєвряєтєся з цього арєкєду в мїсцьоме, мїсцьоме організєцїє зарєфєсїлок учїтелїв, до зєстєукїє голови мїсцької Рєдк. Але чї організєцїє не в змозї

нам дояомогти. Назвє державї вгїдїдїша ялєтїти нам дояомогти з єв зєку з безробітнїм! Де ж коїєт! Мє в державнє не берємо нї коїєтїє, а нєвїтє сєвєчємо євдєтїти. Та й свої дітєї трєба євдєтїєуватї.

То корєдєтє, як нам бутї, що нам дєї робити.

Л. ДУВОВАГ та інші керівники музичних гуртків.
Хмельницький.

Правдє, єв зєку з Уєвєзом Тєвєрєдєнтє СРБ, зєбїлєстєстє

Маркетинг «Десяти»

ЩЕДРА УКРАЇНЬСЬКА ДУША

Так звідні ж високі ціни? Чому бракує продуктів? Можливо на Тернопільщині зовсім розучилися доглядати бичків та свиней, доїти корів, вирощувати картоплю? Мені запропонували ознайомитися з таблицєю середньорічних

данних щодо виробництва та споживання в розрахунок на душу населення деяких продуктів харчування в підлогах (яйця в штуках) як у цілому по республіці, так і по області. Ось воно:

Виробництво	Споживання	
	обл.	УРСР
м'ясо 109,3	83,8	67,7
молочко 696,0	465,8	361,4
яйця 311	339	262
картопля 837,4	355,4	129,8

Журналіст поставив перед собою мету дослідити, як у тих чи інших обставинах діють представники влади різної політичної орієнтації, і дійшов висновку: всі ми сидимо в різних кріслах одного козла божого бюрократичної системи.

Ціни нікого не влаштовують. Виробник хоче їх підвищити, споживач — опустити. Ради ж, як виразники інтересів населення, щоразу опиняються між молотом і ковалем, між виробником і споживачем.

Щедра українська душа щоразу віддає душі союзник 15,9 кілограма м'яса і 104,4 кілограма молока. А що має взаєм?

Фото
Волода
ПРИЙМАКА
Петра
ПРИХОДЬКА.

ХТО ЦІКАВИТЬСЯ політикою, той знає, як і в німому, і по інших партиях чубяться представники різних політичних сил. Сама собою виникло бажання поїзти на Тернопіль, де всім знає виставити, і дізнатися, як вони ерешчють в епоху вічних дефіцитів.

Побував я у двох районах. З'ясувалося, що в Підволочиському Радіалі керують в основному комуністи, а там, як мені підказали, не потрібні демократи з думками та діями. У Бережанському районі в Радіалі теж багато членів КПРС, є представники інших партій, аніж часів й безпартійних, а безпартійних в Радіалі там начебто ще більше. Обидва ці райони сільськогосподарські, розташовані в прикарпатських місцях області. У Підволочиському — землі родючі і їх більше, отже, як когось заможніші, ніж у Бережанському, який за природними даними нагадує Прип'ять.

Ніж на Тернопіль, як і по всій Україні, на вистачає продуктів та промислових товарів, від чого душа погварляє населення. В який на спосіб з товаришів голодом борються Раді!

ЦІНИ РВУТЬ КИШЕНІ

У згаданих районах державної торгівлі, отже, й державних цін немає. Тут розкошується кооперативна ціна. М'ясо, скажімо, дешевшого за всім карбованців, не буває. Проте тутешнє населення до багатих не належить, і це добре знають місцеві власті. Отже, треба допомагати людям. Але як? Ось що на це запитання підполковне голова Підволочиського району Раді народних депутатів Іван Маховський, комуніст, який планав себе за сито-гладом демократом:

— Улітку минулого року, бажаючи економічно підтримати населення, вивозом райради закупили на місцевому маслозаводі 71 тону масла по всім карбованців за кілограм, а в торговельну мережу пустив по 3-40, тобто за державну ціну. Різницю ми перекрили за рахунок кооперативних копій під прикриттям установ, когось та радослів. Війнало до таких дій, бо зрозуміли: подбати про населення більше нікому.

Голова Бережанської міської Раді народних депутатів Зіновій Мірошнік, безпартійний, та йонаєвський Ігор Медвник, комуніст, обидва за сито-гладом демократи і, очевидно, одностайні, розповсюдили аналогічну історію, яка, на жаль, завершилася депо по-іншому. Підприємства, котрі своїми кооперативними коштами мали покрити різницю в ціні, не виконали розпорядження сесії райради. Вплинули на них Рада не змогла. Тому довелося відшкодувати маслозаводові 52 тисячі карбованців із залишків сум обох міст. Як майже 6 пів на багаторість.

— Напй амблорі щоразу кажуть: «Ми вас, демократи, обрали, ми на вас наліжемо, то і з сядом, і споживачі і мають рацію. Тільки як служники, коки в місцевих Раді грошей, ні прав? Хорощий Закон про міське, селищне управління, але механізм впровадження його в дію немає.

Як бачимо, ціни — перший клопіт усіх. Вони нікого не влаштовують. Виробник хоче їх підвищити, а споживач — опустити. А Раді, як виразники інтересів населення, щоразу опиняються між молотом і ковалем.

— Маємо в місті кооператив, — продовжує З. Мірошнік, — та й Медвник, — намагаються м'ясо з коопсів. Ні, в свою чергу, одержують

його від населення по чотирь карбованців за кілограм живої ваги тварин. Якщо вилити до ушат, що кілограм м'яса коштуватиме вдвоє дорожче, матимемо нову ціну — всім карбованців. Терміном обробки кобаси, сама робота кобасників може підняти ціну до 12—14 карбованців. А посприятиме на ціні в магазині кооператив.

Я тї ціни бачив. На залізничному вокзалі в Тернополі стоїть гора кобас коштує щось понад 2,80 карбованців. У Бережанах по магазинах в асортименті є шість-сім сортів кобас, а ціна — від 23 до 15 карбованців з копійками за кілограм.

Така сама картина й у Підволочиську. Дуже «кусатися» ціни. Зате великий вибір і ніяких торгів. Як деталі економічної системи, що гряде.

— Ціни на кобасу яно здирницькі, — стверджує бережанський радянський керівник. — І, що прикро, до бюджету міста від такої «торгівлі» нічого не надходить. До того ж, Верховна Рада не надала нам ніяких прав для встановлення ціни на кобасу. Це порушення. Правда, при районній Раді є інспектор по цінах, але в нього теж обмежені права. Є в нас міська зберігає комітет народнього контролю. А користі? Від здирництва кооперативів захищає народ нікому.

Як бачимо, демократи в Радіалі Бережанщини настроєні критично. Тим часом, коли ми з І. Маховським пішли по магазинах. Підволочиські і побачили вже відомі читачеві ціни на численних кобасних виробів: голландський, український, польський, а також традиційним магазини «Кулінарія».

— Так ціни — зніміть! Невже ніхто не вирішив, що ціна кілограма кобаси не може бути більшою від п'яти карбованців.

Цілком підтримуючи запал голови проти здирництва кооперативів, зауважу, що за ринкових відносин подобі адміністрації заходити проти високих цін вивалитися на кооператив. Воно саморегулюється система, ціни в якій коштуються не від гнилу адміністрації, а від попиту кооперативу, котра з'явиться в нас, мабуть, ще не застра. Сьогодні ж бачимо адміністративно-кооперативну систему з усім її неприязністю, в тому числі й у поліції ціни.

Зверніть увагу на перших два рядки. Як бачимо, в масштабах республіки на душу населення виробляється молока та м'яса значно більше, ніж необхідно людині. Втім, на споживача душу залишається недостатньо. Сподіваюся, читачеві зрозуміло, що значна частина продукції «винищується» за межі республіки. Виконати, кожна українська душа щоразу 15,9 кілограма м'яса і 104,4 кілограма молока, не добираючи до власної раціональної норми споживання, скажімо м'яса, понад п'ять кілограмів. Щедра українська душа!

А тепер звернімо погляд на обласний, тернопільський показник: м'яса та молока на душу населення тут споживають люди менше від раціональної норми і, власне, менше, ніж виробляють. Чи не тому тут втрачають так багато картоплі? Але списав я за те, що її не всю закупають.

Вивчається, що тернопільські тваринники працюють, а от відстоїти свої споживачів праці їм не завжди вдається. Тому я ціни такі, що ревуть кишені. Тому й дефіцити.

— Іване Івановичу, — запитав я І. Маховського, — у минулому році Підволочиський район виробив зерна 97,4 процента від плану, а план продажу його державі виконав тільки на 51,3 процента. Як це накажете розумити?

— Як захисну реакцію. За п'ятиріччя держави не давала коопсам району де стів тисяч тона комбикормів. Далі: п'ятирічний план продажу зерна ми виконали на 109,6 процента, вдовантажили в засіки держави додатково 20 тисяч тонн. Так з нами же й у суді посягають сил Чи є в цьому хоч дрібка здорового глузду? Тим часом у наших діях здоровий глузд є. Якщо, інвалід та сирота, намагаючись перевиновити хлібопостанови, ми продавали населенню району — каюся, мало! — тільки по 11 тисяч тонн хліба, то в минулому році продали майже 20. Не обмінювали лікарів, учителів, будівельників. Продали їм за соборність. А вдовам, інвалідам та сиротам безплатно видавали. Зиску від цього когось не мають, але це зобов'язано

в'язного поселення сокового м'яса. Отже, там центр

Проте я не маю наміру не поїзти б молоту: чотирьокторою кобас по 6 т. політичних м'я і інших мін товарів вироблюють

Як
на
нам
доп
нас
ви
в
тов

Але тут читачі, З. Мірошнік, З. Медвник, вивчаються сільськогосподарської, весь щоразу виражаються цей пів «світ» бурноволює, читачі І. Маховського, «затягує» бованість.

Тільки не все, як і без кобаси.

СПИ
Магазини в Тернополі, Бережані, скарт, та заводі та наважливий бізнесний страйк? маюча

Гом «Де сядеш, там і

ЩЕДРА УКРАЇНСЬКА ДУША

Так звідки ж високі ціни? Чому бракує продуктів? Можливо на Тернопіль зовсім розучилися доглядати бичків та свиней, доїти корів, вирощувати картоплю? Мені запропонували ознайомитися з таблицю середньорічних

даних щодо виробництва та споживання в розрахунку на душу населення деяких продуктів харчування в кілограмах (яйця в штуках) як у цілому по республіці, так і по області. Ось вона:

Виробництво		Споживання	
обл.	УРСР	обл.	УРСР
м'ясо 108,3	83,6	52,6	67,7
молоко 696,0	465,8	318,9	361,4
яйця 311	339	241	282
картопля 837,4	355,4	209,9	129,8

ШЕНІ

ення по чотн-
а кілограм
тарин. Якщо
що кілограм
тільки вдвоє до-
мо нову ціну
ванців. Тер-
новбасн, сама
сників може
до 12—14 кар-
оньте на ці-
кооперації...
тив. На заліз-
в Тернопо-
новбаси кош-
ад 2,80 крб.
о магазинах в
ність-сім сор-
ни — від 23
нів з копійка-
ртина й у Під-
аються» ціни.
вбір і ніяких
металь ринко-
що граде.

новбасу явно
стверджують
адянські керів-
о прнкро, до
від такої «тор-
не надходить.
рховна Рада не
яких прав для
неправдєне ці-
Правда, при ра-
с інспектор по
ого теж обме-
с нас міліція,
тет народного
корнсті? Від
коператорів за-
якому.

демократ в
анщини настро-
Тим часом, ко-
ловським піш-
вх Підволочні-
на вже відомі
на численних
робах, то голо-
азав торговель-
никам магазину
ні — зніміть
авно внішено,
рама ковбас не
ашкою від п'ят-
ованців.

тримуючи запал
здринцтва
зауважу, що
відносини подіб-
ні заходи
х цін видалися
Бо то саморегу-
ема, цін в якій
не від гніву ад-
а від попиту,
та конкуренції,
ся в нас, ма-
стра. Сьогодні
нстраційно-ко-
у в усіх її не-
а в тому числі
ця.

**Як місцеві
ласти
намагаються
допомогти
населенню
вижити
в пору
товарного
голоду**

Зверніть увагу на перших два рядки. Як бачимо, в масштабах республіки на душу населення виробляється молока та м'яса значно більше, ніж необхідно людям. Втім, на споживацьку душу залишається набагато менше. Сподіваюся, читачеві зрозуміло, що значна частина продуктів «вмивається» за межі республіки. Виходить, кожній українській душі щороку віддає душі союзній 15,9 кілограма м'яса і 104,4 кілограма молока, не добираючи до власної раціональної норми споживання, скажімо м'яса, понад п'ять кілограмів. Щедро українська душа!

А тепер звернімо погляд на обласний, тернопільський показник: м'яса та молока на душу населення тут споживають куди менше від раціональної норми і вдвоє менше, ніж виробляють. Чи не тому тут витрачають так багато картоплі? Але спробуйте й за те, що її не всю заїдуть.

Виявляється, що тернопільські тваринники працювати звикли, а от відстояти свої споживацькі права їм не завжди вдається. Тому й ціни такі, що рвуть иншені. Тому й дефіцити.

— Іване Івановичу, — запитав я І. Маховського, — у минулому році Підволочиський район виробив зерна 97,4 процента від плану, а план продажу його державі виконав тільки на 51,3 процента. Як це накажете розуміти?

— Як захисну реакцію. За п'ятирічку держава не додала колгоспам району десяти тисяч тонн комбікормів. Далі: п'ятирічний план продажу зерна ми виконали на 109,6 процента, відвантаживши в засіки держави додатково 20 тисяч тонн. Так з нами ще й у суді познаносять! Чи є в цьому хоч дрібка здорового глузду? Тим часом у наших діях здоровий глузд є. Якщо в минулі роки, намагаючись перевиконувати хлібопоставки, ми продавали населенню району — наюся, мало! — тільки по 11 тисяч тонн хліба, то в минулому році продали майже 20. Не обминули лікарів, учителів, будівельників. Продали їм за собівартістю. А вдовам, інвалідам та сиротам безплатно видавали. Знаю так безплатно колгоспи не мають, але це збіжжя обо-

в'язково повернуться до населення сотнями тонн додаткового м'яса та молока. Отже, пояднормові апетити центру Ради на місцях

«ТИ МАШИНА, ТИ ЖЕЛІЗНА...»

Проте й так поміркувати: живемо не на острові. Тернопілля багате я м'ясо та молоко, а тут же чую та цукор, от авто... або трактори тут не ростуть. То чому б тернопільчанам не поділитися своїми багатствами з іншими, щоб мати взамін товари, яких у них не виробляють?

починають потроху уноськувати. Давно наспів час переходити від необлікованої щедрості до строгих взаєморозрахунків.

приводу наже голова правління колгоспу «Україна» Підволочиського району Олег Крижовачук:

— Щоб господарство одержало право на купівлю, скажімо, трактора, треба виробити й продати державі продукції на півтора мільйона карбованців. Цього вимагають «Нормативні поставок

цтва промислових товарів у колгоспах та радгоспах.

Голова Бережанської районної Ради Зіновій Раїчук, комуніст і демократ в одній особі, каже:

— 23 господарства району мають підсобні цехи, які щороку виробляють консервів, соків, свічок, цегли, сіток, сувенірів, сумок, фарб, металевих кришок на шість мільйонів карбованців. У цей же час промислові підприємства і система споживкооперації району виробили товарів народного споживання майже на 50 мільйонів карбованців. Набувають поширення кооперативи, а також малі підприємства при Радах.

СТ

Голова ви-
чуківської сі-
родних депут-
кого району
ровський, без-
крат, розпові-

— Раніше
ди в нашому
як дядько
довідок. Те
приміжжя
ганізатором
нальної
гівлі, від
Ну й, з
іоважний п
дьянської вла
допоміг Зак
самоврядува
в організації
служби. Пра
з яким у нас
стосунки, пе
На них почн
цію села, пр
провід. Оріє
щоб у перш
гати нашим
вам, сиротам
платио.

ЗЕ

Не раз д
ти з трибун
ватн народ.
не калка, м
що — і сам
чі в потрібн
та кількості
бе надбати.
дачу — все
льство наг
зрозуміло, й
муть. З одн
дей, який
залюбки го
ну, колн б
лиці в колес

Орендар
Богдана Хм
режанського
колайович К

— Мені
цем, технік
рономом ко
сільради. М
мічну освіт
третій рік.

п'яти гекта
від мене ні
тільки не
чую йому
ців за земл
карбованців
зом з дружи
хайлівою т
враннюю
вірно карто
пусту, від

Шорічно зр
200 центне
— картопл
Картоплі й
ще й на пр
дтячым са
Часом торго
цією не ст
на десять
ижд в інших
Цим збви
швидкий ви

І все ж
продукції н
ві ділки по
ти дешевия
якості, яку
півдня.

Договір з
госпу у ук
Тепер саме
тій. Чесно
цим закінчу
ри вимагаю
ного звіту
ний стан. С
ли мене до
нехай один
боти разом

Але тут знову веремія з цінами. За останніх тридцять років державні закупівельні ціни на сільськогосподарські продукти практично не підвищувалися, тоді як ціни на сільськогосподарську техніку, весь час зростаючи, зрештою вибували десь у п'ять-десять разів. Не припиняється цей процес і донині. Навіть «свій», тернопільський буряковий комбайн, як свідчить І. Маховський, тепер «затягує» до 60 тисяч карбованців.

Тільки дорожнеча — ще не все. Виникли «нормативи», які ріжуть хліборобів без ножа. Ось що з цього

матеріальних ресурсів...», що надійшли з облагпрому. З тих же нормативів випливає, що цього року наш колгосп одержить менше, ніж торік, бензину на 60 тонн, дизпалива на 120 тонн і так далі. Ще деталь: на продажу державі різну продукцію в обсязі одного мільйона карбованців нам можуть зустрічно продати аж чотири (!) кубометри лісу. Цього навіть на труни померлим не вистачить!

Отже, немає справедливо-го еквівалентного обміну товарами між містом і селом. І Ради тут нічим не можуть посприяти. Тим гірше.

СПРАВА РУК САМИХ ПОТОПАЮЧИХ

Магазини промислових товарів лаяють порожніми полицями в Києві, Тернополі, Бережанах, Підволочиську — скрізь. Таке враження, наче заводи та фабрики давно і назавжди зупинилися, а ребітники оголосили вічний страйк. Торгувати нічим. Намагаючись якось зарадити

справі, сесія Бережанської районної Ради ухвалила рішення, за яким на території району має залишатися певна частина вироблених тут будівельних матеріалів, меблів, інших виробів. Але цього явно недостатньо. Щоб якось вийти із сирути, Радянська влада на місцях сприяє організації виробни-

І. Маховський додає:

— Ми пішли шляхом розвитку промислових підприємств у колгоспах та радгоспах. Швидко іолготки, жио-торік, бензину на 60 тонн, дизпалива на 120 тонн і так далі. Ще деталь: на продажу державі різну продукцію в обсязі одного мільйона карбованців нам можуть зустрічно продати аж чотири (!) кубометри лісу. Цього навіть на труни померлим не вистачить!

Отже, немає справедливо-го еквівалентного обміну товарами між містом і селом. І Ради тут нічим не можуть посприяти. Тим гірше.

— Чи не залежуються часом ваші товари? — спитав я обох голів.

— Що він! Попит шалений. Ми не змогли б його задовольнити і в тому разі, якби подвоїли зусилля.

Воно й зрозуміло. Коли Москва в тривожах розду-мах-ваганях зволікає із затвердженням нових роздільних цін на товари, коли солідні підприємства, в тому числі й з-за меж республіки, не поспішають із своїм кра-мом на Тернопілля, то куди вже колгоспам з радгоспа-ми братися заповнити ринно-своїми товарами!

ТИ МАШИНА,
ЖЕЛІЗНА...»

сцеві
ті
ються
огти
енню
ти
ру
ного
іу

ВА РУК САМИХ ОТОПЛЯЮЧИХ

мислових то-
рожи́ми по-
ці, Тернополі,
воло́чнську —
аження, наче
ники давно і
илксь, а ро-
если вічний
тя нічим. На-
сь зарадити

— Щоб господарство одержало право на купівлю, скажімо, трактора, треба виробити й продати державі продукції на півтора мільйона карбованців. Цього вимагають «Нормативні поставок

— 23 господарства району мають підсобні цехи, які щорічно виробляють консерви, соки, свічок, цегли, сіток, сувенірів, сумок, фарб, металевих кришок на шість мільйонів карбованців. У цей же час промислові підприємства і система споживкооперації району виробили товарів народного споживання майже на 50 мільйонів карбованців. Набувають поширення кооперативи, а також малі підприємства при Радах.

примножилась. Гиви він є організатором сільської комунальної служб, торгівлі, відпочинку селян. Ну й, зрозуміло, поважний представник Радянської влади. Нам дуже

Ніяких незручностей від того, що хтось у селі належить до Товариства української мови імені Тараса Шевченка, хтось — до пар-

Жарти жаргами, але і в «демократичному», і в «комуністичному» районах, незважаючи на економічну нестабільність у країні й республіці, життя не завмирає.

Голова Тернопільської обласної Ради Василь Олійник підтверджує:

— В області розвинули не-
має. Віддача землі в нас од-
на з найвагоміших на Украї-
ні. Загосподарюємо всім відсот-
ків картоплі і дев'ять — цу-
кових буряків від республі-
канського обсягу. Багато ро-
бімо для стабілізації соціаль-
но-економічної ситуації.
Вводимо нові виробничі по-
тужності. На спорудження
житла, шкіль, дитсадків, мед-
застанов, відгосподарств сіл ви-
діляємо 36 відсотків від усіх
капіталовкладень цього ро-
ку.

В обласній Раді поднеу-
ючі реалізм досвідчених гос-
подарників із сміливістю в
поглядях демократів. Гадаю,
це допомогло їм у минуло-
му році виробити понад п'ять
сотні тонн різних харчових
продуктів. Що ж стосується
наших демократів та кому-
ністів, то я б людей так не
вважав. Тут більше, що наші
демократи належали до різ-
них партій, у тому числі й
до комуністичної. Стою на
їхній точці зору, що краще шу-
кати в людях те, що їх об'є-
днує.

Як не погодитися з мудрим думками?

І все ж побачене і відчу- те на Тернопіль спонукало мене до роздумів. Можливо, переконання, що в Україні найблизша були ще зовсім маленькими, повів я їх до парку відпочинку. А там діти на- лилися в кабінках. От поса- дили їх у кабінки, і починав ко- жого до своєї кабінок, бачи- ти інших дітей зробили те ж саме, коней з малих учасни- ків ругачами за бублик ін- ших дітей, і починали жваво ушпилювати. Мала керміваль- кою у свій бік, але валка ка- лака кружжало надліво про- паленими рейками. Пам'ят- ь була в мене, і я не забув, що я- нинішнім цим процесом, радіючи того, що не стоїть на міс- ці, а другий показав иоров розвивався. Йому стало пришло, що нермо не слуга- ться рух.

[illegible]

Борис СИДОРЕНКО,
Тернопільська область.

заводу, прийнявши в організації комунальної служби. Правильні колгосп, з яких у нас склалися добрі стосунки, переказало коштів. На них починаємо газифікацію села, прокладаємо водопровід. Орієнтуємося на те, щоб у першу чергу допомагати нашим інвалідам, вдовам, сиротам. Зрозуміло, безплатно.

Не раз доводилося чува-
ти з трибун заклики нагоду-
вати народ. Але наш народ
не каляка, він — аби було
що — і сам наїється. І хар-
чі в потрібному асортименті
та кількості здатний для се-

Якщо ж не вдасться — плати не

Поки на таку умову ніхто не пристав. Розуміють, що при моїй клятій роботі це неможливо. Візьміть хоча б технологію вкросування на-дусти. Це ж треба викопати ямку, посадити розсадку, дві-

— Ми пішли шляхом розвитку промислових підприємств у колгоспах та радгоспах. Шнемо колготки, янголий трикотаж, білизну, одяг, хутра, виробляємо бжугтею із пластмаси, винюсною шкери, робимо ковбаси... В минулому році виробництво промислової продукції зросло майже двох мільйонів карбованців.

— Чи не залежуються часом ваші товари? — спитав обох голів.

— Що ви! Попит шалений. Ми не змогли б його задовольнити і в тому разі, якби повністю зусидли

Воно й зрозуміло. Коли
Москва в тривожних розду-
хах ваганнях зволікає із
підтвердженням нових роз-
дільних ціл на товари, коли
колідні підприємства, в тому
числі й 3-а між республіки,
не поспішають із своїм кра-
мом на Тернопілля, то куди
жне колгоспам з радгоспа-
ми братися заповнити ринок
війни товарам!

Орендар колгоспу імені Богдана Хмельницького Бережанського району Іван Миколайович Кузяк розповідає:

[illegible]

І все ж надійного збуту продукції не маю. Бо місцеві ділки поспішають придбати дешевянку куди гіршої якості, яку до нас завозять з півдня.

Договір з правлінням колоспу я уклав на три роки. Тепер саме повернуло на третій. Чесно відпрацюю його і ним закінчу. Бо фінінспектори вимагають мало не щоденного звіту про мій економічний стан. Одного разу довело мене до того, що я сказав: «Хай один з вас стає до роботи разом зі мною і працює,

Побарабакив пальцями по столу.

— «Він ж дивиться, в яку безвідділь мене штовхають. Приходять нові порядки, за які мало віддавати дві третини від чистого прибутку. Кто ж із таких здирством погодиться? Я — ніколи. Отже, Іду-ґеґе! Нехай оті склячачі дурних процентів самі впрошують картоплю, капусту, виробляють м'ясо. А я поділяюсь, як у них вийде...»

Річки, що минули, так нічого й не навчили тих, від якого залежить, бути селянином господарем на землі, чи не бути. Завжди, коли доходи до дла, бюрократ тягне і не пускає.

— Чи не краще зробіти так, — розмірковує далі Кузяк, — щоб ціну землі визначали за кадастром, а розмір податку залежав від розміру наділу та якості землі. І платити не колгоспівці, Радянській владі. Щоб вона могла за ці кошти впо-рядкувати село, щось будувати, робити інше, потрібну громадську роботу.

При Бережанському районі комісія прагне поглибити інформацію щодо розвитку особливостей господарств. Депутати залишили за мету створити в окромих селі сільськогосподарство, щоб сприяти відшкодуванню славні українського господаря. Думаю, що ця діяльність супроводжуватиме, успіх тільки тоді, коли додаткова система із засобу пригноблення трудящих не створюється на засіб захоплення його діяльності.

Як не погодитися з мудрим думками?

І все ж побачене і відчу- те на Тернопіль спонукало мене до роздумів. Можливо, переконання, що в Україні найблизша були ще зовсім маленькими, повів я їх до парку відпочинку. А там діти на- лилися в кабінках. От поса- дили їх у кабінки, і починав ко- жого до своєї кабінок, бачи- ти інших дітей зробили те ж саме, коней з малих учасни- ків речування за бублик ін- ших дітей, і починали кожен ушукати. Мала керувати ко- жого у свій бік, але валка ка- бінок кружало надібно про- глашених рейсами. Пам'ятаю, що в кабінках, починаючи цим процесом, радіючи з того, що не стоїть на міс- ці, а другий показав иоров розвивався. Йому стало прикраше, що нермо не сла- дься рух.

А хіба серед дорослих не так? Преставляючи різних політичних сил, незважаючи на різні платформи, програми і методи роботи, вони виступають в різних вагонах одного поїзда під промонтованою назвою «Де сілеш, там і злізеш» і дають, як і Катю, тільки один результат. Поїзд цей сідать суше калісо командно-бюрократичної системи за мільйонів шарштуром, забіраючи сили, енергію, здоров'я громадян, даючи нульові результати.

Швидко згадуюмо з цього і переїдаємо на той, що повезе в напрямі до ринкових відносин! — хочеться укинути. Що, тут, де немає нічого, крім байдужості, нікого, нічого укладати громіно нових законів, здатних створити нову економіку (і політику), а тільки байдужість, нікого, нічого не виберемося з цієї черги і нестатків.

Борис СИДОРЕНКО,
Тернопільська область.

ГОЛОС України

ВІД КОДАКА ДО
ВОВЧОГО ГОРЛА

Упорядковувати тісноплоті кодака плоти класифікували між дніпровських порогів, та володар іхній, англійською звали Дідро — він же Рувачин, він же Ненасичені — він так само здіймався над Борисфеном. Славуго, барганя його проночувалися зникли кінвері, сімфрі, сарматі, пачені, сповні. Зава-лос, асемогуті час не владяв над порогами. Але року 1932 вони не паралижні...

Про пороги та їхніх покори-рители а читав у Яворницького, і для мене то була далека минулишня, що навчало відшліхну в історію та Леоніди. І тільки Лодманська Кам'янка — столиця дніпровського лодманства, розмивавши тріть століття, і нині стоїть на високому березі південної столиці — теперішнього Дніпропетровська. Саме тут розкинулася квіт'яні велети Борисфенів. Славуго, барганя його проночувалися зникли кінвері, сімфрі, сарматі, пачені, сповні. Зава-лос, асемогуті час не владяв над порогами. Але року 1932 вони не паралижні...

Під вулицю Ясноплівською. В хатині на дніпровський кручі мене зустрічає білий від сніжних Григорій Миниківич Омельченко —

менів — і підводних, і надводних.

Серед кінчучої лави та горсткою юмів і проливів козачий хід. Вода, розмивавши гранітну грядку, лише в певних місцях поглиблювала свій шлях — так утворилися ходи. Запорозькі першими вивчили їх, тож коли й казано козачиним.

Але між корисною грядкою і янкіною була різниця у рівні води — утворювалися спад, вода з реїнимим скочу-валася, униз. Через той козачий хід і треба провести пліт. Помилки на плаваль-ці — згадує, лиш, як звали! Літ порадився, а ішов униз. Вода сплила коли, до пороса. Але нема коли жахати, треба тримати бабай-ку.

жувався, і вода між високими берегами неслася, як у паще-ці. За те й проливали те місце Вовчим горлом.

А далі — арковий Кичаский міст біля селища Кичас. Тут лодманів закінчува-ли свій шлях. Далі судня і пліт ішли вже без них. Але лодманів намілює пліткою, і бергом поверталися в Ло-манську Кам'янку. І так — з віску в вік.

«ЖДЕМО
ДОРОГОГО ГОСТЯ»

Шість років відлавався Григорій Омельченко через пороги. Спершу був учнем, потім плотарем, об'їздивом плотів у партійного (партійний — старший над пар-тискою плотів), потім став ота-

в'яг, майбутнього у лодманів уже не було. У 1932 році, коли порогів зникли під водою, Григорій Омельченко в розпачі питав батька: як же тепер нам, лодманам, бути?

— Я вже знаю свій вік доможу, — зітхнув батько, — Рубану, Рубану, ти, синку, торуй шлях до порогу.

НА ПОРОГАХ
ІСТОРІЇ

Григорій Омельченко йде вперше до Дніпропетровського держуніверситету. Після його закінчення навчатиметься ще й на геолого-географічному факультеті в Харкові. З дипломом географа вчительоватиме в школах Мелітополя та Запоріжжя, створить один з краєвих красавчиків туртиків і водитиме учнів берегами Дніпра й по Хортиці. Тоді ж його робота буде відносно преміальна та грамотна...

Потім війна. Вчитель Григорій Миниківич пройде II від першого до останнього дня. В сороні війни повернеться до школи, в сороні сомоному буде безплатно зареєстрований, продає туди ІУТАВУ й засипаний. Відбувши строк, працюватиме у рідному місті робітником. Після реабілітації повернеться до школи.

Сьогодні Григорій Миниківич — один з найстаріших і найактивніших членів обласного Товариства учнів сільської молоді Яворницького.

Стоїмо на крутому березі, по якому розкинулася Лодманська Кам'янка. А далеко внизу — в крижаний панчир Дніпро. Там же і заліку — води його стіг під шубою синьо-зелених дощостей. Висхідні палачі, дощостей написиш — вони якого часу тримається на воді...

Пороги не ревуць. Їхній вільний шум останній лодман чуваче в своїй душі.

— Хотілося врятувати, що вони знову зашуміли, — говорив старий, — Електро-гоміст на Дніпрі принесли морозом, — дещо несправно. Але й шкоди завдали нема-ло! Скажімо, Київська ГЕС дає прибутку на 30 мільйонів, а збитків на 5. Чи спинили течію, порушили застатість Дніпра самочинність. Величезні площі родючої — чи не найкращої в Європі! — землі зникли під морями, що постійно зливають. А скільки щинних порід риб загинуло! Я все думаю, настане час, люди інше навчатимуться добувати енергію від Сонця, чи з інших джерел, і анілювати Дніпро. Тоді пліт-дмитимуть з дня пороги — зашуміть, загучаються на ньому, вода — і Дніпро оживе.

— А як же з суднопла-вством?

Б обидні канали, їх збудували лодманська грома-да під керівництвом полковника Фалесова та інженера Де-Волана. Канали споруд-жувався з тесного каменю, як єгипетські піраміди — ка-вічно. Через них, обминаючи пороги, і йтимує безперешко-дний транспорт. Та, зрешто-ю, за сучасної техніки мо-жна буде й розширити їх. Ви-що, коли не сушить, то хоч далекої правнучки мої — та побачить вільний і живий Дніпро.

З цю святою вірою старо-го лодмана, що стає й моєю, і ставлю крапку.

Валентин ЧЕМЕРИС.
Дніпропетровськ.

ЩЕ ЗАГРАЮТЬ
ГОЛОСИ...

останній дніпровський лодман. Вільш як півкаю тому вни води плітати через десять порогів. Нависав про свою професію спогади — «Лодман пороги дніпровські». Це єдина подібна книга.

— Рід мій сповіслюк лодманів, — розповідає Григорій Миниківич, — Наче-ся я у б'явку, на його дубку. Міг далі переїхати Дніпро, глибоко пірнав. У 73 році переїхав себе з селу кудимором — не дивля пітрон хвилини А в шістьна-дцять, коли ще не було у мене бронхіти й інших боліток, що їх нубу на війні та за-славни в роки сталінського ліхотиліт. Мій перебувати під водою до трьох і більше хвилин. Тож мене і взяли на пліт у шістьнадцять хви-линих брала з вісімнадцяти.

Плоти приходили в Ло-манську Кам'янку з лісисто-го херів'я Дніпра, в далі, в Запоріжжя, на відстані сімдесяти кілометрів, через неприступні пороги вели тільки лодманам...

Григорій Миниківич заду-є, як гарно боу плітати за великої води, була вона тоді від чиста-чистінька. А серед діла, коли Дніпро обміліє, плітати важко, з води стріч-чуть гостре каміння, все в буркані. Головні каміні ходи на порогах у таку ча-суде небезпечні. Товста ко-дака іноді стає дна, нашто-вхувались з такою швидкіс-тю на камінь, вилітає з во-ди, чаче з натулюють. І так — від кінцінького Дніпропет-ровська до Запоріжжя. Зв великої води чот відстає долази й за день, за май-же за 3—4 дні.

Спершу Григорія брала «привабшом» — так називався учень плотаря. Знаме-нитий «Тигр» — лодман Сав-ченко — поважав хлопця з першого поданою ним по-рога. Кодак — учень прості-р між берегами заповнений ти-сячями великих і дрібних ка-

А попереді ще всім по-рогам. Сурський трохи мен-шини Кодацького тріть ла-ви, а між Лодманів, хоч і короткий, але з крутими падінням водок. Ліворуч порога велика, а праворуч — не-копцю скеля Бувчів камінь (казкут, на ньому колись розбився лодман Буль), праворуч — це велика скеля. Мій нині й пролігав козачий хід кузачий та не-безпечний. Натрапили на ньо-го, щоб не зачепилися ні за Бувчів камінь, ні за скеля, — в цьому і полягає хист лодмана. В головному про-ході пліт шов під воду, іноді так глибоко, що сягає дна.

Віля села Звоничього на плоті, а сучасна плотаря, а перед ним — Стурльча забора. Кінить вода — пиль-нує!

І вперші — Ненасичені. Найбільше зачепилися, по-гіг Дніпра — Давна-дцять виринуць лаві Довжани — верста з чергто. Турит і реївину чуті за десять ко-лометрів, а в таку погоду — за всі двадцять. Накрути-розкидали камінь, кам'яні бри-ли, вода між ними нестесня-і падає з величезною швид-кістю, розбивається на ма-ленькіх бризани, і над поро-гами висять білі хмари.

Кажуть, на дні тут великі скелі, бо ніхто не може по-плітати, скільки барок, су-ден, чабок та дубів зобра-в Ненасичені. Підходили до Рувачини, кожний лодман проказував: «Святий Мико-лає, великий чудотворче, допоможи нам, лодманам».

А біля села Вовгів на плотарі чатаува Новизький поріг, середній за величюю і після Ненасичені вже не такий страшний. Останній поріг звався Будилом. «Шу-мить — спати не дає», — казали про нього лодманам. За ним здіймався Лінійний. Оскільки він не мав лав, то його й за поріг не називали — лінійний та його ост. Останній поріг — Вільний, зав-довжине 464 метри, шість лав. Його звали Гладчим, бо на камінях пово було гладко. Ничне за нього Дніпро зву-

маюм — помічником лодма-на. Нарешту, вже й сам во-дів буд.

Однієї весни перед Ко-дацьким порогом зібрався багато плотів, в згорі при-бували все нові човни, чалки передбачалися великий сплав, розповідає Григо-рій Миниківич. — Рано-ран-ці армада мала виринути вни. Усі лодмані зібралися на головному плоту на на-раду. Там же розвели вогні-ще, повісили лаван, у нього стрий лодман кіндал шма-тик риб. Навколо кіндала по-сідали на колодах лодмані, партійний навчувач пе-ред завітрянською дорогою. Непороза не розуміли. «Йдемо дорогого гостя — має прийти сам Яворниць-кий. Та ось і він...».

До плоту підходила човен, в якому тріть лодманів, стеревий (мій батько), а на останньому — свій дідух...

«Ось він який», — подумав. Про Яворницького чут багато, а бачити уперше. — Доброго здоров'я, лід-цри Дніпра! — привітає-гість. — Чи готова лодман-ська каша, чи не розумілиш її варити...»

— Ні, батьку, не розумі-ли, — відповів лодман-ку-хар. — Просимо, є каша і до каші, є ошкі з судка, со-мо й жарені.

Старий лодман великим дерев'яним кошем налив у дерев'яне коритце каші, а на чисту дошку розклав шматки риб.

Оце по-козачському, — радо говорив старий. — Давно не б'є такої запашної козач-кої страви та ще в турті на-шадив запорозьких козаків.

Після лодни кухар поста-вив лаван з лодманською на-шею.

— Таку мовина їсти лише в лодманів над плотами і їде-більше, — похвалив Явор-ницький.

Потім лодмані співали, яворницький переїхав до Яворницького розповідав про літ запорозької до турецько-го султана. Розмова тривала до півночі — про микле, про сьорогедня, про майбу-тнє...

Останній дніпровський лодман Григорій Миниківич Омельченко чітко пам'ятає, як у «дніпро-будівельному» 1932 році бачо розповідю йому про свою прощальну зустріч з видатним істориком запорозького козачства і знавцем дніпровських порогів Дмитром Яворницьким: — Обидна він мене і запалаю. І сказав крізь слози: «Не пошуємо більше, як шумлять пороги, не повертяться жинця слава». — Я вірю, — каже старий потомствений лодман, — як не онуки, то хоч далекі правнучки мої, та побачать вільний і живий Дніпро.

«Москвы всегда хотели быть централизованно державою, а не федеративною, не такую державою, в которой бы существовало только единство верховной власти нескольких национальностей; такова была, так сказать, исконная традиция Московского государства, и с самого присоединения Малороссии, мысли московского государства должны были оставаться «вещного спуска присоединенного края, повелевательным в Малороссии, малом, которое, из угождения властям, отзывалось с такими видами».

Сто сему думку акцентовало Царюмаре ІІІ в своїй славнозвісній статті «Де руських некроує безперечно, знала Лєся Українка».

Лєсині сміливі до Дорошенка, як до носія української

БОЯРИНЯ*

національні ідеї, теж, мабуть, фінанси під впливом Костомарова, який був його «замість чужим человеком». «Насамкирн, он был искренно правдив и постоянно верен идее независимости и самостоятельности своей родины», — пише про Дорошенка славний український історик. Така характеристика Дорошенка з боку Костомарова цілком відповідає тому образу козацького гетьмана, що його можна собі уявити, прочитавши драматичну поему Лесі Українки.

[illegible][illegible][illegible]

Літературознавча
розвідка
«Бояриня»,
фрагмент якої
пропонуємо сьогодні
нашим читачам,
друкується
повністю у другому
числі журналу
«Дзвін» за цей рік.

У РИТМІ ФУТБОЛЬНОЇ ЛЕЗГИНИ

Без усяного перебільшення істинний міжнародний турнір з міні-футболу на призи заслуженого майстра спорту Стефана Реша, що проходив у Палаці спорту «Юність» в Ужгороді, перетворився на справжнє свято. Учасники його — 17—18 команд з усієї України продемонстрували гру високого класу. Вирішальний поєдинок між збірною Грузії та командою київського СДТУ № 29 за своїм напруженням сценарієм, драматизмом, високою анимованістю майстерністю претендентів, газом, заповнюють «палату» найважливіших спортивних естетів.

Утім, про все по черзі. Ці змагання організувала Федерація футболу України та Товариство «Трудові резерви». А запрошення взяти участь у них істали, окрім вже знайомих грузинської та київської команд, ще й колективів з естонського міста Тарту, Одеси, Ужгорода (два), Крайової (два), Аргентини, Польщі, Нової Каховки, Чернівців, Львова (два) та юнаки чехословацького клубу «Татран» (Пішіва).

Окрім великої порцелянової — головної призу команди були ще й досить вагомі мотивації для боротьби. Адже перше місце приносило приз у тисячу карбованців, друге — 700, третє — 500, четверте — 300, п'яте — 200.

Слід сказати, що явніх утасайдерів не було. Мені особисто шкода, що всім, хто цікавився, я не продовжила боротьбу за нагороди, не потрапила дуже цікава команда з ПТУ № 47 міста Краматорська. Її тренує Василь Федорченко — людина, яка відає душу і справу, і дітям. Хлопці з Донбасу на рівних зіграли з киянами — 3:3, а от чехами, на жаль, поступилися — 3:5, хоча й вели перед у ході поєдинок — 3:1. Об'єктивно перемогти київський Федорченко. Але, як відомо, футбол часто-густо дарує всілякі несподіванки.

Краматорці в нідему посли лише одиннадцяте місце. Але після невдачі в грі з буюнівцями вони не попустили носів і виграли два за вершинські поєдинки, у полтавчан 3:3 та футболістів «Нарві» Каховки — 5:2.

Нарешті, скажу, що в краматорському ПТУ № 47 шкільний м'яч у великій площі. Тут організовано спелугу, а це трекують і команди 15—14-річних та 13—12-річних шкільня. Директор закладу Олександр Волтенко — палкий прихильник спорту — добре розуміє, що футбол є чудовою рекламою для училища, а також відволікає підлітків від вулиці. Тому-ні в чому й не відмовляє їм.

ректором спортивним команд.

Гарніше стало, коли турнір наблизився до завершення. Спершу визначалися переможці в двох підгрупах. Кияни, яких тренує Ткаченко, в упертій боротьбі взяли гору над технічною і швидкою командою «Татран» — 9:5. У переможців чудово зіграли воротар Гриценів, нападники Ігор Великий і особливо атакувальний захисник Вячеслав Мельниченко. Цей аспект рухової сили юнак дуже нагадує за манерою гри Олександра Михайличенка. Фехіаці порозуміли, чому хороше майбутнє в футболі.

Грузинська команда, яка вивини неабияку волю, перемогла одеситів — 3:2.

Чорноморці віддали цьому поєдинку чимало сил, тому були дещо скупими в зустрічі за третє місце проти ужгородців. До речі, господарі представляють СДТУ № 29, в якому понад два десятиліття тому опанувалих червонодеревників майбутній заслужений майстер спорту Стефан Реша. Закарпатці, анімації тренери Михайла Іваніча, продемонстрували технічний, видоизмінений футбол, виявлялися сильнішими — 6:3.

У вирішальній грі команд Грузії дуже підвів воротар Тимур Чівадзе. Не витримали нерви в хвості в кінці першої двадцятиминутки, яку, до речі, його команда виграє — 3:2. Але юнаки воротареві довелось залишити майданчик і після перерви ініціативно заволоділи кияни, навіть зрівняли рахунок — 5:5. Але на цій землі не втримали гризною формату суперників. Ім Джембер Чуха, який забив два м'ячі. На них кияни відповіли лише одним. Але останніх секунд відмічаних Мельниченко. Перемога гостей — 7:6. На честь фіналістів було відіграно найбільш приємно Грузії та України і пролунав грузинський гімн. А численні призи лауреатом вручав Стефан Реша.

Найкращим футболістом турніру став 17-річний учень 11-го класу гімназії середньої школи № 61 Олександр Рєшавський. Йому вдруге і спеціальні призи «Голосу України». Сашко прокодирует футболу науку у відомій школі № 35, у тренерів лауреатів. Він технічний, чіткий, сміливий, швидкий, дуже скромний. Ленко (так його називають друзі) сказав мені по секрету, що за приклад у футболі для нього служив двюрідний дядько — відомий у минулому захисник гімназії «Динамо» Вахтанг Рєшавський. Він грав у складі тієї славної команди, що 1964 року здобула для Грузії перший золотий медаль чемпіонів Радянського Союзу.

Кращим за ампліту стали воротар Олександр Бурлаченко (Одеса), захисник Вячеслав Мельниченко (Київ), нападники (лише не найкращий бомбардир — 21 м'яч) Джембер Чуха (Грузія).

Найтехнічнішим називав Зубаба Ушерідзе (Грузія). Приз глядацьких симпатій, Азоевою почесано Іваніч. А лавальні у достойні призи — справедливої гри та наймолодшої команди.

У Палаці спорту акрамові святкової церемонії з хлібом-сіллю на рушніку, червоними газонками, які футболістам вручили вродили дівчата, я взяв кілька коротеньких інтерв'ю. Джембер Тамашавський, тренер грузинської команди — Ужгород — шасняє для нас місто. Далекого 1972 року команду, яку я очолював, виграла юнацький чемпіонат СРСР. У її складі тоді грав Сашко Чівадзе, який пізніше вилетівся на неможливі ситують футболу. А тепер він — віце-президент Незалежної Федерації футболу Грузії. Можливо, хтось із наших хлопчиків піде шляхом знаменитого земляка.

Володимир Бринзак, старший референт Комітету молодіжних організацій України, представник спонсорів.

Відзначу чудову організацію турніру. Добре попрацювала Федерація футболу «Трудові резерви», зокрема її голова журналіст Дмитро Александренко, старший тренер республіканської ради товариств «Юність» Іван Угличев, який почав цю змагання то шукав українців. Тепер же важко їх вибрати, бо бажаючих більше, ніж треба. Хом відтєпер команди роблять грошові аступні внески. КМО — один із спонсорів ужгородського турніру і постійно з'являється, щоб у майбутньому серед учасників цих цікавих змагань юних були й команди з України.

Вінтор БРАНІЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України», Ужгород.

США, Канади, Німеччини, ще кількох країн Європи.

Турнір визнає не тільки переміжних гранців, а й здібних арбітрів. Таким би назвав Олександра Гіла 3 Рівного.

Рамас Шенгелла, заслужений майстер спорту, координатор національних збірних при Незалежній Федерації футболу Грузії, один з найкращих нападників в історії радянського футболу.

Мене радує перемога нашої команди. Втім, не слід забувати й те, що ми зустрілися з командою, яка мала збірною, складеною з виконавців кількох гімназійських команд: «Ібери», «Аракс» (Міхал Месі), № 35. Натомість ми протистояли лише команді ПТУ.

Ми дуже вдячні нашим українським братам за запрошення. Футболу Грузія, на жаль, перебуває в блоку, яку організував неохочимися центр на чолі з Колосом. Але йому вже не під силу спонсирувати волевічний рух національних федерацій. Найголовніший наш копір сьогодні — солідарність.

У серпні ми проводимо футбольний фестиваль, в якому візьмуть участь 20 команд юнаків. І серед них обов'язково буде колектив з України.

Завірився турнір, який пройшов у ритмі футбольної лезгини. Обов'язково назву спортивних працівників із Закарпаття, які не знали ні дня, ні ночі, старіючись, щоб все пройшло на європейському рівні. Це вже знайомий директор Палацу «Юність» Іван Угличев, головний суддя змагань, арбітр республіканської категорії Федір Берга, директор ДЮСШ «Трудові резерви» Федір Оне, заступ чого закладу Василь Бава, працівник Чопської гімназії, в минулому відомий захисник «Закарпаття» Тібор Берто, заступник голови «обласної ради «Трудові резерви» Володимир Ілчіню.

І останнє. Як повідомив Дмитро Александренко, наступний турнір на призи С. Реша швидше за все пройде влітку на звичайних травах полях.

Вінтор БРАНІЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України», Ужгород.

ПОГОДА

27 та 28 лютого на Україні часом можливі сніг, сльоба хуртовина, на півдні ожеледи, на дорогах республіки ожеледиця. Вітер західний, 5—12 метрів за секунду. Температура сьогодні: вдень від 2 морозу до 3 градусів та вище, 28 лютого: вдень 2—6 градусів морозу, вдень від 4 морозу до 1 градуса тепла.

По Києву та області сьогодні: вдень часом морозний сніг, слабке хуртовина, на дорогах ожеледиця. Вітер західний, 5—10 метрів за секунду. Температура від 2 градусів морозу до 3 тепла.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головної редактора Олександр Білик.

Чергові редактори — Ігор Грушко, Валентин Лабунський.

Автори м'явта: Анатолій Митронович, Леонід Піддубний.

Випускники — Олександр Бондаренко. Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Лєна Ошенич, Валентина Пушкі, Євгенія Орловська, Олена Чоповська, Галина Каблук.

Верстальники: Тетяна Балон, Алла Буднікова, Марія Солондир, Ольга Яданю, Анатолій Артемюк, Сергій Сиваченко.

Літотипіст — Вінтор Прохур.

Ордене Північ комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Індекс 60955.

Тираж 164.150.

Переплатити ціна на рік 19 кр. 80 коп.

Зам. 03150401.